

Narodna mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir. Ed-
izione domenica, an-
no 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rad. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica
Novo mesto.

Izključno pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izbaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Redakcija in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lir. Estero, me-
se 31.50 Lir. Ed-
izione domenica, an-
no 34 Lir. Estero
65 Lir. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filiale
Novo mesto.

SCLOVENECC

Vojno poročilo št. 1122: Dva sovražna parnika potopljena

Bizerta bombardirana — 26 letal
sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Pri napadih na močno zavarovano spremljavo
je naša podmornica pod poveljstvom poročnika
bojne ladje Arcangela Giliaberti iz Nappolija v za-
hodnem Sredozemlju potopila en parnik,
enega pa zadela.

Neko naše torpedno letalo je skoro za gotovo
potopilo drug srednje velik trgovski parnik v bli-
žini tuniške obale.

Osnova letala so z ugodnim uspehom napadla
ladje v pristanišču Bizerta.

Sovražno letalstvo je napadlo okolico Napoli-
ja, Foggia, Spinazzolo (Bari), Reggio
Calabria, Villa San Giovanni, Cas-
telvetrano, Porto Empedocle, Li-
ceto, Siracusa.

Sestreljenih je bilo skupno 26 nasprotujočih
letal: 10 od talijansko-nemških lovcev, 16 pa od
protiletalskega topništva in sicer 4 v Napoliju,
2 v Reggio Calabria, 8 v Castelvetra-
nu, 1 v Milliccheddu (Enna), 1 pa v Porto
Empedocle.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1122

Pri nastopu torpednega letala, o katerem po-
roča današnje vojno poročilo, sta se odlikovala
naslednja pilota: poročnik Fragola Giuseppe iz
Torina in narednik Tassinari Quirino iz Bergamo.

Zaradi napadov, omenjenih v današnjem voj-
nem poročilu so bile doslej ugotovljene med civil-
nim prebivalstvom naslednje izgube: v Reggio Ca-
labria 12 mrtvih in 56 ranjenih; v Siracusi 5
mrtvih in 22 ranjenih; v pokrajini Napoli in v osta-
lih središčih Sicilije sta bila skupno 2 mrtva, 23
pa ranjenih.

Miren dan na vzhodu

Napad na sovražno spremljavo v Sredozemlju — Močne tolpe uničene
v gorah Črne gore

Hitlerjev glavni stan, Nemško vrhovno po-
veljstvo objavlja:

Na vzhodnem bojišču je potekel
dan mirno.

Lahke nemške pomorske oborožene sile so
obstreljevale v noči na 20. junij mesto in luko
Jejsk ob Azovskem morju. Letalstvo je
dalje napadalo oborožene tovarne v so-
vražniškem zaledju. Na Kaspijskem mor-
ju sta bili zažgani dve veliki trgovski ladji.

Pred alžirsko obalo so bili v noči na
20. junij iz nekega sovražnega konvoja en tor-
pedni čoln in 8 velikih prevoznih parnikov ta-
ko težko poškodovani v letalskem napadu, da
se mora računati z uničenjem več teh ladij.
Preteklo noč so bile vržene bombe težkega ka-
libra na pristanišče v Bizerti.

Angleški bombniki so leteli preko zasede-
nega zapadnega ozemlja v jugozapadno

Rim, 21. jun. AS: Predvčeršnjim ob 10 se
je pod predsedstvom Duceja sestal ministrski svet.
Kot tajnik je posloval državni podtajnik v mini-
strskem predsedništvu. Ministrski svet je odobril
naslednje ukrepe, razen ostalih izrednega poslo-
vanja:

S področja ministrskega predsedništva

Na predlog Duceja in sporazumno s finanč-
nim ministrom je ministrski svet odobril ukrep,
ki je bil že objavljen na seji dne 8. maja in ki
se tiče na izboljšanje gmojnega položaja držav-
nih nameščenec. Tik pred vstopom Italije v voj-
no je bil gospodarski položaj državnih in javnih
nameščenec zbolšan s Kr. ukazom z dne 16.
aprila 1940., po katerem so bili vsi prejemki
državnih uslužbencev, vstevši preskrbo njihovih
rodbin, kakor tudi redne pokojnine, povišani za
10%. Pozneje in sicer s Kr. ukazom z dne 24.
marca 1941 je bilo dovoljeno 40% zvišanje do-
datkov za rodbine, z ukazom z dne 14. julija
1941 pa so bili nekaterim nižjim kategorijam
uslužbencev kakor tudi nekaterim vrstam upo-
kojencev ponovno zboljšani prejemki v izmeri od
10 do 40%. Posebni prihodki so bili poleg vsega
gornjega priznani tudi vojaškim in militarizi-
ranim osebam v obliki vojne doklade z ukazom
z dne 19. maja 1941 in pozneje še nekaterim
drugim z ukazom z dne 24. marca 1942. Povrh
tega so bile z ukazom z dne 27. februarja 1942.
skoraj podvojene dnevnice za službovanje izven
stalnega službenega kraja in povišane za 50% ur-
nine za izredno delavnost in uspešno delo. Konč-
no so bili z ukazom z dne 16. decembra 1942.
priznani vsemu osebju, ki služi v kraji, iz-
postavljenim vojnim nevarnostim, izredni pri-
spevki, in sicer ločeni za vzdrževanje rodbin, ki
so se odselile, kakor tudi za osebe samo, ki je
ostalo na vojnih mestih.

Novi urep, ki bo veljal od 1. julija t. l. do
konca vojne, določa:

1. 125% zvišanečasne vojne doklade, ki
je bila dovoljena aktivnemu državnemu osebju

v činih pod VIII. činovnim razredom, s čimer
se bo najvišji iznos tega prispevka dvignil od
1320 lir na 2070 lir letno;

50% povišanje trenutnih rodbinskih doklad
za neregulirano osebe, tako da bodo te doklade
dosegle višino onih doklad, ki jih prejema regu-
lirano osebe v enakih rodbinskih in krajevnih
razmerah, brez povišanja v 65%-ni izmeri, o ka-
terij govori 1. točka;

3. uvrstitve uslužbencev VII. činovnega raz-
reda in višjih gled vojne doklade v novi izmeri
po načelih, ki veljajo za osebe VIII. činovnega
razreda in nižjih, na ta način, da bo osebe v
činih, višjih od VIII. činovnega razreda, glede
65% povišanja od 1. julija t. l. dalje izenačeno
z osebam VIII. činovnega razreda in nižjih. Na
ta način bodo iz razumljivih razlogov glede iz-
rednih doklad za čas vojne zase in za rodbino
izenačeni uslužbenci višjih in nižjih činovnih raz-
redov;

4. podvojitev začasnega dodatnega prispev-
ka, ki se sedaj izplačuje v obliki 15% poviška
na redne pokojnine do 6000 lir odnosno 4800 lir
letno in v višini 30% poviška upokojenecem, ki
prejemajo pokojnino v višini od 6000 lir do 8400
lir posredno, odnosno 4800 lir in 7200 lir nepo-
sredno;

5. glede vojaškega in militariziranega oseb-
ja, ki uživa celotne ali polovične vojne doklade,
ki o redno ugodnejše od ugodnosti po novem
ukrepu za določitev vojne doklade je določeno
tako, da bodo te ugodnosti veljale zanj tedaj, če
bi prenehali uživati sedaj pripadajočo vojno do-
klado.

Zboljšanje vojne doklade in dodatkov za ro-
dbino se v morebitnih manjših izmerah s posebn-
nim ukrepi pristojnih organov prenesejo lahko
tudi na osebe državnih pomožnih ustanov. Letna
obremenitev za državni proračun je s tem no-
vim ukrepom proračunena na 1840 milijonov,
razen tega še okrog 285 milijonov, ki bodo šli v
breme proračuna državnih železnic. Za pomožne
državne ustanove so stroški izračunani v višini
240 milijonov lir.

Na predlog Duceja je bil nato odobren zakon-
ski osnutek, s katerim se ustanavlja Sardinjski kre-
ditni zavod, ki bo imel za namenom, da se popra-
vijo škode, ki jih je utrpel bogati sardinjski otok za-
radi barbarških sovražnih napadov in tam zopet
poživi poljedelska proizvodnja, nalogo dovoljati
kredit za popravila razdejanih stanovanjskih stavb
v mestih in na deželi, kakor tudi kredite za me-
lioracijska in vsa izboljševalna dela, pri čemer bo
njegovo poslovanje vzporedno s poslovanjem Za-
voda za agrarne kredite na Sardiniji.

Naslednji zakonski osnutek se tiče ureditve
gmojnega položaja vojakov, ki so bili v tujni,
pa so se vrnili zaradi odslužitve vojaške dolžnosti.
Ugodnosti, ki veljajo po obstoječih navedbah za
državne in zasebne nameščenec, vplekane pod
orožje, ne veljajo obenem tudi za vojake, ki so bili
zaradi stalnega bivanja na tuem ovrženi obvez-
nosti, pa so se zaradi vojne pred končanim 32. le-
tom starosti vrnili v domovino, da bi izpolnili vo-
jaško dolžnost. Ker so bili vsi ti prizadeti, ki so
se vrnili iz tujine, skoraj do zadnjega sprejeti kot
uradniki ali delavci v raznih narodnih ustanovah,
ali pa gre za vojake, ki so bili zaposleni po po-
družnicah italijanskih tvrdk in zavodov v tujini,

ima dejstvo, da gornji predpisi zanje ne veljajo, za
posledico tudi ustavitve izplačevanja prejemkov,
kakor tudi izgubo pravice, da bi mogli po povratku
v civilni poklic zasedeti prejšnje mesto. Sedaj spre-
jeti ukrep izločuje tako neenakost v postopku in
odreja, da bodo ugodnosti, ki veljajo za vse na-
meščeno osebe, bodisi državno ali zasebno, ki je
bilo vpoklicano ali pridržano v vojaški službi za-
radi izrednih potreb, razširjene tudi na vse državne
in zasebne nameščenec, ki so se, čeprav so bili
oproščeni vojaške dolžnosti, ker so bivali na tujem,
zaradi vojne vrnili domov in bili sedaj vpoklicani
v vojaško službo, ker še niso prekoračili 32. leta
starosti.

V nadaljnjem je bil sprejet sklep, ki spreminja
zakon z dne 21. avgusta 1921, ki se nanaša na ob-
vezno zaposlitev vojnih invalidov. Da se poveča
tudi v javnih ustanovah zaposlitev vojnih poškodo-
vancev in invalidov, je določeno, da se mora šte-
vilo mest, ki jih morajo državne in javne uprave
v splošnem prihraniti v vrstah nižjega osebja, zvi-
šati od 20 do 40 odstotkov.

Ministrstvo za notranje zadeve

Na predlog Duceja kot notranjega ministra je
bil sprejet osnutek zakonskega ukrepa, s katerim
se izdajajo posebne odredbe glede poslovanja po-
možnih organov in prefekturah in pomožnih usta-
novah v primeru odsotnosti njihovih nameščenec
zaradi sedanja vojnega stanja. Nadalje je bil
odobren osnutek ukrepa, ki vsebuje posebne norme
za ureditev službe pri pokrajinskih listih glede za-
konitih objav. V nadaljnjem je bil odobren zakon-
ski osnutek, ki vsebuje določbe, po katerih bo
olajšana nastanitev preseljenih oseb v okrevališčih
in vzgojevališčih. Po tem ukrepu bodo taki zavodi
lahko sprejemali prihajajoče, čeprav ne bodo iz-
polnjevali pogojev glede določene pokrajinske pri-
padnosti. Odboren je bil zakonski osnutek, s ka-
terim se podaljšuje rok za dovoljevanje poročnih
posojil do 30. junija 1946. V istem zakonu je pre-
vedeno tudi, da je do nadaljnjega odloženo vra-
čanje poročnih posojil vdomom padlih v vojni in
velikih poškodovancev iz vojne.

Italijanska Afrika

Na predlog ministra za Italijansko Afriko je
bil odobren osnutek odloka, ki dovoljuje rodbinske
doklade osebu monopoljske uprave v Rambu.

Milost in pravice

Na predlog ministra za milost in pravico je
bil odobren osnutek ukrepa za poslovanje civilnih
in zakasnih sodišč med vojno. Ta novi ukrep iz-
polnjuje že 22. maja 1942 zakon, po katerem se
lahko vsi po zakonu določeni roki, če so to po-
vzročile izredne okoliščine zaradi vojnega stanja
podaljšajo do novih rokov. Ukrep se nanaša tudi
na roke v kazenskoopravnih stvareh. Druge določbe
tega ukrepa izločujejo nekatere nejasnosti v izva-
janju zakonskih predpisov z dne 9. julija 1940, ki
se nanašajo na dovolitev začasnih svobode obso-
jencev.

Nadalje je bil odobren zakonski osnutek, ki
vsebuje določbe v korist sodniškega osebja, ki se
je vrnilo iz Tunisa. Da se omogoči tem zaslužnim
državljanom zaposlitev v lastnem poklicu, iz kate-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vojaški tedenski pregled

Ni res, da bi padec Pantellerije ali Lampe-
duse omejil borbo zgolj na našo celino. Nada-
ljujejo se boji tudi izven te celine do zadnje
kaplje krvi, kjer koli je kos neba ali morja.

Na katerem se nahaja sovražnik. In ravno
takšne vojne Anglosasi niso pričakovali. Samo
v zadnjem tednu so zgubili v Sicilijskem prelivu
9 velikih parnikov s 75.000 tonami, težko po-
škodovane so bile 3 križarke in 17 manjših la-
dij. Nad 16 prevoznih ladij so osna letala za-
dela v pristaniščih Phillippeville, Gigli in
Pantelleria. Zdi se torej, da tudi posest majh-
nih sredozemskih otokov nasprotnikom nič ne
pomaga.

Nadaljnih 7 parnikov so izgubili Sovjeti
pri Murmanskem in na Volgi, Japonci pa so po-
topili preteklo sredo 7 parnikov in 1 rušilec.
Celotno so doslej potopili že 333 vojnih ladij
in 276 trgovskih ladij.

Kar se tiče letalskih izgub, so Anglosasi in
njihovi ruski tovariši izgubili med 13. in 19.
junijem 1200 strojev. Anglosasi so izgubili ve-
činoma štirimotornike. Uničeni so bili nad Si-
cilijo, nad Nemčijo in nad zasedenimi zahod-
nimi pokrajinami. Če pomislimo, da pomeni
sestrelitev 209 štirimotornikov izgubo surovih
za štiri milijarde, si lahko predstavljamo, da
za kritje takšnih dolgotrajnih izgub ne bo za-
dočela ena, marveč bi bilo potrebno deset
Amerik.

Če je žužna Italija morala doživeti več na-
padov, je treba pripomniti, da tudi v Londonu,
Plymouthu in Grimsbyju niso mirno spali.

Na ruskem bojišču se je nadaljevalo zatí-
je, ker sovjetskih napadov v Kubanju, pri Be-
lovu, Bjelgorodu in Orlu ne moremo smatrati
za večje boje. Močan pa je bil nemški odpor
pri Doncu, kjer so nemški stigre premagali
več sovjetskih »T 34«. Najpomembnejše je bilo
na vzhodu letalsko delovanje. (»Il Gazzettino«.)

»Pravda« o vojni sili Nemčije

Stockholm, 21. junija. AS. »Pravda«, glasilo
komunistične stranke, objavlja članek o vojni sili
Nemčije. Zadržane čase — pravi list — se je rusku
prebivalstvu mnogo govorilo o oslabljenju Nemčije.
Te govorice so napačne. Nemška armada še ni
premagana, ne zlomljena in njena morala je izredno
visoka. Rusija ji ne sme delati utvar, kajti Nem-
čija še ni zavrgla svojih načrtov in pričakovanj je,
da bodo Nemci začeli na vzhodnem bojišču z
ofenzivo, da bi si pridobili nove možnosti za končni
udarec. List nato poziva k pozornejši budnosti
pred letalskimi napadi, zatrjuje, da imajo Nemci
novo in močno razdiralno orožje ter posebne za-
žigalne bombe, ki prederejo za dve ali tri nad-
stropja tovarniško poslopje preden se vnamejo.
Sovjetska Zveza — zaključuje »Pravda« — mora
biti pripravljena na nova sovražnikova presene-
čenja.

Mir pred viharjem

Letošnje poletje bo verjetno bogato vojaških dogodkov

Berlin, 21. junija. Danes je dve leti, ko je
nemška armada začela z ofenzivo na vzhodnem
bojišču in tako preprečila sovjetski napad na
celo Evropo.

Ta obletnica pade na dobo skoraj celotnega
zatišja. Toda ali bo to zatišje dolgo, ali pa je
le mir pred viharjem? Nemški vojaški krogi se
nagibajo k drugi možnosti. Vsi znaki govorijo
za to. Ze kakih deset dni poročajo letalski in
kopenski ogledniški oddelki, kako Sovjeti grma-
dijo velikanske količine vojaštva in vojnega
gradiva tako na postojankah pri Orlu (še toč-
neje na odseku pri Kursku) ali v kubanjski po-
krajini, kjer so še večeraj zapazili, kako so se
zgrinjali sovjetski oddelki pri Temrjuku, Krim-
skaji in Novorosijsku. Končno je podobno tudi
na odseku pri Miunu, kjer so Nemci in Sovjeti
iz svojih postojank v Rostovu in Taganrogu po-
večali številne ogledniških napadov.

Ti istočasni premiki na treh važnih križiščih
vzhodnega bojišča z gotovostjo potrjujejo že
nekaj tednov stare napovedi nemških vojaških
strokovnjakov, da namerava sovjetska armada
izvršiti velikansko ofenzivo na pokrajini med
Kurskom pa tja do južnozahodnih predelov pri
Moskvi in dolgi do kavkaških obronkov. Ta ofen-
ziva naj bi dovedla Sovjete na zahodno obalo
Dnjepra.

Ker celo boljševiška propaganda stalno za-
gotavlja, kako se nemške armade pripravljajo
za ofenzivo proti sovjetski prestolnici, ni dvo-

ma, da bo vsak sovjetski pritisk južnozahodno
od Moskve pa do Kurska našel ne le krub za
svoje zobe, marveč tudi mogočen zid, pripravi-
ljen tako na obrambo kakor na protinapad in
ofenzivo.

Nemški odpor je že pokazal, da so nemški
oddelki v Kubanju trdno zasidrani. Zadnje čase
stalno poročajo o izredno močnih nemških le-
talskih napadih na železniške in industrijske
cilje ob Volgi ter med Doncem in Donom. Ni
minil dan, da poročila ne bi govorila o napadih
na Kursk, Kastornoe, Valoike, Voronež, Sovo-
bodo, Sugajev. Holki ali Milerovo, torej na naj-
važnejša središča med Orlom in Kurskom. Na-
paden je bil tudi Astrahan.

Prilavljajo se torej veliki dogodki. Poletje
1943, za katerega smo morda mislili, da bo po-
teklo v pričakovanju, bo verjetno zopet polno
bojev.

Veliko zanimanje je zbudil v Berlinu Güh-
belsov govor v Wuppertalu. On ni dejal samo,
da nemški tehniki in delavci žele čimprej omo-
gočiti masčevanje nad Anglijo, marveč je do-
dal, da nemško letalstvo tudi lahko izvede to
represalijo. Nemška vodilna osebnost je torej
prvič nedvomno zagotovila, da Nemčija danes
lahko izvede napovedane letalske napade. Vsi
znaki torej kažejo, da bo letošnje poletje tako
na vzhodu kakor na zahodu bogato vojaških
dogodkov. (»Le Ultimo Notizie«.)

Civilna mobilizacija za delovno službo

S 1. julijem bodo mobilizirane ženske letnikov 1919 do 1925 ter moški
letnikov 1907 1925 in 18 letnikov Judov

Rim, 19. jun. AS: Ministrstvo za korporacije
objavlja: Potrebe dežele v vojni zahtevajo širše
sodelovanje državljanov pri naporu vseh Italia-
nov, da se zagotovi vojakom orožje, deželi pa
sredstva za odpor. Zato bodo s 1. julijem t. l. po
načinu, ki jih bodo predpisali posebni razglasi,
pozvani v delovno službo državljani obeh spolov,
ki pripadajo naslednjim razredom: ženske, rojene
v letih od 1919 do 1925 in moški, rojeni v letih
od 1907 do 1925. Poziv v delovno službo se tiče
moških, ki niso podvrženi vojaškimi obveznostim
ali drugim delovnim obveznostim, ter žensk, ki
niso v takšnem družinskem položaju, kakršen bo
točneje objavljen. Ženske, pozvane v delovno služ-
bo, bodo na razpolago zlasti za bližnja poljedelska
dela v zvezi z žetvijo in setvijo in se ne bodo
mno go oddaljile iz svojih krajev. Moški bodo ra-
zen za morebitno družinskega položaja, kakršen bo
tako odposlani po primernem vezbanju (če bo treba)
tja, kamor jih bo zahtevalo delo, in se bodo pri
tem v mejah možnosti upoštevale želje in razme-
re mobilizirancev samih. Razen te obvezne službe
se bo upošteval duh prostovoljnega sodelovanja
državljanov brez razlike spola in starosti, tako
da se bodo uporabili pri poslih, ki bodo ustrez-
ali sposobnosti vsakogar, vsi, ki bodo zahtevali
čas, služiti deželi na fronti proizvodnje. Ministr-
stvo za korporacije sporoča nadalje, da je v pri-
pravi vrsta ukrepov, ki stremijo za tem, da se
uporabi delovna moč, ki je sedaj zaposlena pri
delih, ki niso največje važnosti. Medtem se bodo
izvedli že sprejeti ukrepi, s katerimi se bodo uki-
nile vse vrste poslov, ki jih ni smatrali za po-
bitne in rekvirirala se bodo vsa sredstva, ki bi
postala neaktivna po teh ukinitvah. Kar se tiče
poslov, ki jih odredajo vojaške oblasti, se bo po-
peševalo ustanavljanje delavskih stotnij, ki so
uprščene v tehnična dela, ki sestavljajo osred-
točeno organizacijo in predstavljajo gibčen ter
uspešen pripomoček za izvršitev nujnih del. Se-
lekcija v obrtni stroki se bo nadaljevala s po-
udarjenim ritmom. Ustrezajoč številnim pobudam
vojnih pobalijencev, bojnikov in delavcev, ki so
zaposleni v vojnih industrijah, si vlada pri-
držuje, da bo zvezala izvrševanje dolžnosti v de-
lovni službi s koncesijo živiliških in oblačilnih iz-

Duce predseduje seji vlade

(Nadaljevanje s 1. strani)

rega bodo črpali sredstva za obstanek, ki so jih izgubili, ker so morali zapustiti tuj ozemlja, v katerih so delovali dolgo časa, bodo vpisani v čimnovne sezname enakih uslužbencev v Kraljevini. Ta najnovejši ukrep v korist raznih poklicnih ljudi, ki se vračajo iz tujine, gre za tem, da se tudi vsem takim osebam, ki so se vrnille iz Tunisa, zagotovijo enak postopek kakor vse drugim v enakih okoliščinah.

Po naslednjem zakonskem osnutku ima minister za milost in pravico možnost podaljšati začasne roke, določene za udeležbo pri javnih natečajih in sicer vse v zvezi z izrednimi okoliščinami zaradi vojnega stanja.

Drug zakonski osnutek predpisuje razne olajšave o dajatah pri dediščinah po padlih v vojni v znak hvalnosti in priznanja za slavne padle, in sicer v tej obliki, da se v pomankanje neposrednih naslednikov dednost prenese tudi na sestre in nečake padlega v vojni.

Promet

Ministrski sklep pozdravlja na predlog Duceja z občudovanjem junaško ponašanje železničarjev vse Italije, predvsem pa onih iz območja ravateljstva v Reggio Calabrij in na sicilskih in sardinjskih progah, ki pod neprestanim bombardiranjem sovražnika brez prestopa opravljajo svoje težke in važne naloge, da bi zagotovili neprekinjenost prometa.

Na predlog ministra za promet je bil nato sprejet zakonski osnutek, ki se nanaša na ureditev osebnih vprašanj za nameščenke-skvadriste. Po drugem osnutku so bile sprejete zelo stroge določbe za osebe, ki bi zagrešile nerednost pri potovanjih z javnimi prevoznimi sredstvi. Podobni ukrepi bodo izdani tudi za mestni promet, v katerem bo med drugim tudi strogo prepovedano kaditi v vagonih. Nadalje je bil sprejet osnutek ukrepa, po katerem bo začasno zvišano število mest reguliranih uslužbencev v pošto-brzojavni upravi zaradi povečanja posla in zaradi odsotnosti mnogih funkcionarjev v vojni. Drug zakonski osnutek povišuje pristojbine za hranilne knjižice in pošto štednjo. Z istim zakonom bodo izdane tudi nove določbe glede izgubljenih knjižic poštne uprave.

Kr. ukaz z dne 15. marca t. l. je označil kot navzoče pri zastavah vojske in militarizirane osebe, ki so padli za veličino Domovine, in dovolil posebno materialno ureditev vsem rodbinam, ki so ostale brez vzdrževalnine. Podobni ukrepi, ki ima poleg gospodarskega pomena tudi najpomembnejši moralni značaj, bo sedaj razširjen tudi na uslužbenke trgovske mornarice, ki so s svojim žilavim samozatajevanjem pokazali toliko volje, da zaslužijo čast bojevnikov z vsemi učinki zakona z dne 11. januarja 1943 in bodo njihovi slavni padli vpisani v seznam padlih pri Oboroženih silah. Drugi zakonski ukrepi iz resora istega ministrstva se nanašajo na povišanje pokojnin za pomorce in priznanje podpore svojem pomorcu, ki so bili vpoklicani k vojakom, nadalje na ureditev in samostojno poslovanje uprave pristanišča v Neaplju, kakor tudi na obseg pomorskega ravateljstva v Cataniji.

Poseben zakonski osnutek ureja izplačevanje pokojnin državljanom, ki so se morali preseliti. Zaradi olajšanja razmer, v katere so zašli taki upokojenci, ker so se morali odstraniti iz krajev v vojni nevarnosti, bodo pokrajinski zakladniki uradi izplačevali pokojnine vsem prizadetim samo proti predložitvi uradne izkaznice, da so upravičeni prejemati pokojnino.

Poseben zakonski osnutek se tiče plačevanja prejemkov za uradništvo, ki je premeščeno v kraje s sovražnimi napadi. V primerih, kadar taki premeščeni uradniki z običajnimi prometnimi sredstvi ne bi mogli pravočasno dobiti svojih prejemkov, je predpisan poseben postopek brez posebnih formalnosti, da se izplačilo lahko izvrši na podlagi izjave, ki je prizade-temu izda njegov neposredni predstojnik.

Ministrstvo za letalstvo

Na predlog Duceja kot ministra za letalstvo je bil sprejet zakonski osnutek, po katerem se za čas vojne ukinejo tečajji za izpopolnitev podčastnikov-pilotov. Zaradi tega ukrepa bodo za dobo šest mesecev po končani vojni

ustavljeni tudi tečajji za imenovanje podčastnikov in častnikov-pilotov, pri čemer bodo taka imenovanja v bodoče odvisna od bivanja pri posameznih oddelkih in položajih nekaterih izpitolov. Podobni zakonski osnutek podaljšuje za l. 1943. veljavnost sedanjih določb glede ukinitve izpitolov za napredovanje in povišanje letalskih častnikov.

Javna dela

Na predlog ministra za javna dela je bil sprejet zakonski osnutek, ki odreja nov rok za zaključitev gradbenih del pri novih napravah v Benetkah okrog Marghere. Iz tehničnih in administrativnih razlogov vsa dela niso mogla biti zaključena v določenem roku in zaradi tega se ta rok podaljšuje na eno leto po končani vojni.

Po naslednjem zakonskem osnutku iz tega resora so objavljene nove določbe za izpopolnitev častniškega staleža v Narodni cestni milici.

Nadalje je bil sprejet osnutek ukrepa, po katerem bo ministrstvo za javna dela prevzelo nekatere službe v vojni, ki so prej spadale v pristojnost notranjega ministrstva. Ta sprememba je bila potrebna zaradi naglega posredovanja na raznih toriščih v zvezi s sovražnimi napadi.

Ministrstvo za korporacije

Na predlog ministra za korporacije je bil sprejet osnutek ukrepa, po katerem preide komisariat za izseljevanje in kolonizacijo v pristojnost ministrstva za korporacije. S tem ukrepom bo praktično realizirana ona tesna zveza, ki je potrebna za čim uspešnejše administrativno poslovanje komisarijata.

Drug zakonski osnutek se nanaša na novo ureditev ministrstva za korporacije pri službi dela in ureditvi uradov. Ker je treba v enotni obliki urediti stalno naraščajoče potrebe ročnega dela, je bilo neobhodno potrebno, da se razne naloge v službi dela združijo v enem organu. S tem ukrepom bo ministrstvo za korporacije dobilo vso pristojnost, ki jo je glede službe dela doslej imela Narodna fašistična stranka, pri tem pa bodo povečana pooblastila javnih oblastev glede obveznosti državljanov v vojnem času.

Nadaljnji zakonski osnutek s področja tega ministrstva se nanaša na dodelitev na delo nekaterih kategorij oseb v posebnih odnosih od javnih oblasti. Potreba, da se vse delovne sile izrabijo za najvišjo proizvodnjo, je narekovala izdajo tega ukrepa, s katerim je določeno, da bodo dodeljene na delo nekatere kategorije oseb (konfiniranci) in obsojenci, ki uživajo ugodnost pogoje izpustitve, če so v posebnih pogojih odnosov od javne oblasti.

Nadalje je bil sprejet zakonski osnutek za ustanovitev Narodnega fašističnega zavoda za pouk in izpopolnitev italijanskih delavcev. Ta ukrep stremi za tem, da bi se združile in vzporedile vse ustanove in bi se na raznih področjih proizvodnje dvignila kvalitativna vrednost delavcev, ki je bistveno potrebna za povečanje dejavnosti, bodisi v sednjih okoliščinah, kakor tudi v povojnem času.

Obdobren je bil zakonski osnutek, ki vsebuje spremembe glede pravice do podpore za osebe, ki je dodeljeno javnim prevoznim službam. Ta ukrep stremi za izravnanjem prejšnjih določb, ki so bile izdane v okviru velike reforme obvezne socialne preskrbe ob dvajsetletnici ustanovitve fašizma. Ta ukrep prinaša tudi prvo splošno zboljšanje pokojnin, ki je bilo združeno z neznatnim zvišanjem prispevkov, pa ne bo občutno vplivalo na gospodarski položaj osebja.

Nekateri drugi akonski osnutki v območju tega ministrstva določajo prispevke v višini 2% davka na prodajo umetniških del v korist podporne blaginje pri Narodnem fašističnem sindikatu, nadalje izvršitev pred 4 leti izdanega zakona o zavarovanju za bolezni nameščenecv pri ustanovah z javnim pravom.

Ministrstvo za menjavo in valute

Na predlog ministra za menjavo in valute je bil odobren osnutek ukrepa, ki se nanaša na ukinitve odbora za volno. V zvezi z omejenim uvozom volne in volnenih izdelkov ter glede na to, da je volna, bodisi italijanska ali inozemska, določena za vojaške potrebe, ukinja ta ukrep odbor za volno, ki je doslej urejeval uvoz in razdelitev vsega tega blaga na domačem trgu.

Seja ministrskega sveta se je končala ob 13.30. Prihodnja bo 31. julija.

Štirje novi albanski polki

Tirana, 21. junija. AS. Včeraj zjutraj je bila lepa vojaška slovesnost v Tirani. Kraljev namestnik je slovesno izročil vojne zastave prvim štirim polkom albanskih lovcev. Kraljev namestnik se je sprejel z vojaškimi častmi podal na pripravljeno tribuno, kjer so ga pričakovali najvišji državni, civilni in vojaški predstavniki. Poleg njih so bili člani vlade, diplomatskega zbora, senatorji, generali in drugi funkcionarji. Cete so bile razvrščene v velikem kvadratu na trgu Littorio. Pred Kraljevsko palačo so bili polkovniki novih štirih polkov

s častnim spremstvom in s praporščaki. Ko so izvršili pozdrav z orožjem, so bile razvite zastave in Kraljev namestnik je izgovarjal prisego, na katero so enodušno odgovorili albanski vojaki, nato pa je izročil zastave polkovnikom, ki so jih dali praporščakom. Nato je Kraljev namestnik zapustil trg, nove zastave pa so v spremstvu italijanskih praporov in čet spremljali v mesto, kjer bodo ostale dotlej, dokler jih ne bodo poslali na sedeže omenjenih štirih polkov.

Brezplačne zdravniške preiskave

Visoki komisariat sporoča, da bo sanitetna avtokolona dajala nasvete in opravljala zdravniške preiskave tudi v Ljubljani, in sicer v dneh od 21. do 30. junija. Brezplačno bo delovala vsak dan od 8-12 in od 16-18.30 v Lichtenurnovem zavodu na Ambroževem trgu.

Prenos pristojnosti za carinske posle

»Službeni list« z dne 19. junija prinaša odredbo: Člen 1. Vsi posli carinskega področja, spadajoči po finančnih zakonih in pravilnikih splošnega ali posebnega značaja kakor tudi odkazani z ministrskimi odločbami bišve jugoslovanske vlade v pristojnost finančnega ravateljstva, všteti so posle, ki se nanašajo na osebe v službi pri carinskih uradih, se prenašajo na ravateljstvo pokrajinske carinske službe.

Člen 2. Ta naredba, s katero se razveljavljajo vse druge, nje nasprotujoče ali z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Zaplemba imovine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odločil, da se zapleni vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Valeta Maksa pok. Maksa in živ. Josipine roj. Bon, roj. dne 1. aprila 1912 v St. Jerneju in tam bivajočega, ter ena četrtina vse premične in nepremične imovine, brez izjeme, lastnina njegove matere Vale Josipine roj. Bon, roj. dne 15. junija 1877, bivajoče v St. Jerneju, v prid Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po členu 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnin pa katerem koli naslovu in dolžniku Valeta Maksa in Vale Josipine roj. Bon, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7-II, stvari, ki jih imajo in dolgove, katere jima dolgujejo, s prepovedjo vrtni njima ali drugim stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Gospodarstvo

Disciplina cen

Agit piše: Iz izjav direktorija stranke se vidi, da je namen še nadalje vzdržati sedanjo politiko cen, kar se bo dalo doseči z zatiranjem črne borze. V zvezi s tem je omeniti, da so bili dosedanjí doseženi uspehi zadovoljivi, če se pomisli na prejšnjo svetovno vojno, ki se je začela pod ugodnejšimi pogoji na gospodarskem polju. Iz podatkov prog. Barberija v reviji Industrija je razvidno, da je bilo pred prejšnjo svetovno vojno obdobje dolgo vrsto let brez posebnih pretresljajev v cenah. Sedanja vojna pa se je pričela v času, ko so imele cene splošno tendenco iti navzgor, kar se je opazilo že od leta 1934 dalje. Od leta 1914 do 1920 so se cene v Italiji zvišale za 500%, dočim so v istem razdobju sedanje svetovne vojne t. j. od 1934 do 1940 cene narasle samo za 85%. Če se prizvzamemo v primeru celo leto 1942, je razvidno, da so cene na splošno od 1934 do 1942 narasle samo za 134%. Sedanja vojna je torej pokazala na področju cen popolnoma drugačno sliko. Tudi če računamo na nadaljni razvoj, cene gotovo ne bodo tako narasle kot so narasle v prejšnjem razdobju od 1914 do 1920. Poleg tega je upoštevati še dejstvo, da se je posebno v letih 1923 in 1926 pripetila deflacija cen.

Hrvatske tvrdke. Industrija lakov in olja v Zagrebu izkazuje za lansko leto pri glavnici 9 milij. kun čistega dobička 2.22 milij. kun. — Solway v Lukavcu: glavnica 80 milij. kun, čisti dobiček za lansko leto 5.37 milij. kun. — Mirna, premokopna d. d. zvišuje glavnico, ravnotako zvišuje glavnico d. d. za trgovino s premogom v Zagrebu.

Obtok bankovcev v španiji. Iz Bilance španske narodne banke je razvidno, da se je v teku lanskega leta povečal obtok bankovcev od 13.5 na 15.7 milijarde pezeta. Zvišali so se tudi predjudni banke in razna posojila. Na splošno se opaža, da ni več toliko razpoložljivih sredstev na španskem denarnem trgu in da se nasprotno povečuje povpraševanje za kreditom.

Nova tekstilna rastlina. Nek švedski kmetovalce je pred nedavnim dobil novo rastlino v vrsti »Asclepia Dafaec«, ki daje vlakno, zelo slično bombažu in ki raste tudi v severnih krajih. Finska je že sklenila začeti z gojitvijo te rastline na lastni zemlji. V poljskem generalnem guberniju je bila nedavno tudi odkrita slična rastlina, ki je doslej rasla divja, sedaj pa jo bodo sistematično gojili.

Andrej Anton:

7

Kako postanem javen delavec

Zakaj se ljudje toliko ženejo za temi stvarmi? Ker mislijo, da jim bodo visoki položaji, moč, oblast, denar... prinesli srečo. Prepričani so, da le po tej poti človek more postati srečen. Ko bi jih kdo mogel o nasprotnem prepričati, bi se gotovo manj goreče potegovali za vplivna mesta v družbi.

Res more stremuh večkrat veliko doseči. Kdor se le žene in žene za kako stvarjo, kdor vse svoje sile stalno usmerja za enim ciljem, ga mnogokrat res tudi doseže. Vsa zgodovina nam o tem pripoveduje. A za kako ceno? Velikokrat za ceno sreče — tiste sreče, ki jo je s svojim stremstvom vprav hotel doseči.

Med vsemi stremuhi so najbolj nesrečni izobraženci. Če so še na spodnjih klinih lestvice, ki jo želijo preplezati, jih razjeda nevoščljivost nasproti višje stojičim, kar je brez dvoma eno najbolj bednih čustev, ki človeka ponižuje celo v njegovih lastnih očeh. Če pa so vendar le višje splezali, jih mori stalno zaskrbljenost sprico mnogih drugih, ki plezajo za njimi in katerih namere iz lastne izkušnje le predobro poznajo. Nekateri se potem skušajo kriti z vpisom v politične stranke — kar pa je le nezanesljivo kritje. Stranka namreč navadno pusti pasti vsakega, ki je blizu padca... Sicer pa tudi stremuh nima preveč izgledov za bogve kakšna napredovanja. Izmed desetih komaj eden doseže boljše mesto in še to je navadno močno sporno in ga je mogoče obdržati največkrat le z intrigami in neprestanim bojem z ujedljivci. Stremuštvo ne prinese srčnega zadovoljstva. Lahko bi stremuhom rekli kakor je govoril prerok: »Glejte, kako se vam godi: veliko sežete in malo žanjete; jeste, ne da bi se kdaj nasitili, pijete a brez pravega zadovoljstva; dobro se oblačite, pa se vendar ne ogrejte; tisti pa, ki denar služite, ga spravljate v luknjičavo možno.«

Javni delavec naj bi imel vse to pred očmi in naj bi dobro premislil svoje ravnanje. Nič ne utrudí človeka bolj, kakor samoljubno stremuštvo. Uspeh navadno ni v nobenem sorazmerju s potrošenimi silami. Posledica je grenko razočaranje, prezir in večkrat celo jeza na družbo. Da bo javno delo tudi prinesel zadovoljstvo, ljudstvu pa korist, moraš iz vsega početka imeti pravi namen, ki ne more biti drugi, kakor iskrena volja in želja, da storiš ljudem kar moreš veliko dobrega. Višjega in lepšega cilja si javen delavec sploh ne more postaviti. Tvoje geslo mora biti: delati dobro kjer le moreš!

Pri tem pa je treba, da si vedno iskren, brez postranskih namenov. Dandanes, ko je izobrazba splošna, boš težko druge nadkrilil po vednosti in razumu. Toda dobri, pošteni, odkriti značaji so dobrodošli povsod in si osvajajo srca in duše. Človek, na katerega se vedno lahko zanesesh, ko v družbi vedno spoštovan in mu bodo ljudje sami radi ponudili vodilno mesto, ne da bi se bilo treba zanj šele puliti. Javni delavec s poštnim, trdnim značajem tudi ne bo trepetal za svoj položaj, ampak bo v mnogih viharjih življenja vselej ohranil potrebno ravnovesje in notranji mir — brez katerega tudi največji zunanji uspehi niso veliko vredni.

In še nekaj boš izkusil, ako boš iskren in nesebičen v javnem delu: Ne bo ti treba veliko iskati in opozarjati na svoje delo, in že se ti bodo pridružili odkriti in pošteni sodelavci, kakršnih ljudje, kateri zasledujejo sebične cilje, nikdar ne morejo najti ali jih pa izgube, da končno sami ostanejo. To ti bo dalo novo poudo in mnogo srčnega zadovoljstva, ki ga sebičnejši in stremuhi nikdar ne morejo najti.

4. Znati je treba živeti sam s seboj.

Javen delavec ne sme misliti, da je samota koristna le za redovnike in puščavnike. Gotovo nagnjenje k samoti je brezpogojno potrebno za vsako mirno duševno delo, a javnemu delavcu je posebno potrebno iz več razlogov:

Prvič se javen delavec s tem, da se ob vsaki priložnosti umakne v svoj stan, k svoji družini in k svojim prijateljem in svojim knjigam izogne sicer neizbežnemu zlu, kateremu zapade veliko javnih delavcev, da se namreč porazgube v praznih razgovorih in preprih o nepomembnih malenkostih, okrog katerih se v glavnem suče življenje ljudi. Nezdruve javne razmere zadnjega desetletja so posebno iz političnega javnega delavca ustvarile tip, ki nas nikakor ne more zadovoljiti. Volilci so velikokrat mislili, da je poslanec, ki so ga izvolili, v prvi vrsti dolžan reševati njihove osebnosti in družinske zadeve. Nekateri poslanci so se res tudi tako daleč spustili in sploh niso imeli časa misliti na skupnost in na skupne javne potrebe.

Vremenska napoved, 22. junija (torek):

v toku dneva se bodo uveljavile števne krajevne nevihte s plohami (najbrž dopoldne bo jasno in silna vročina, a popoldne nevihte).

23. junija (sreda): deževno, nagnjenje k nevihtam in ploham.

Če je carica bila vedno nekoliko nezaupljiva za uradne predstavnike francoske republike, je pa zato domnevala, da so tudi med francoskim narodom, kakor med ruskim, pravi »božji ljudje, ki so bili bolj vredni čiščenja, ker jih višji in pokvarjeni družabni krogi niso poznali. Nekí Francoz se ji je zdel orodje božje previdnosti, ki naj bi uslišal njene najbolj goreče želje. Dejstvo, da Monsieur Philipe ni bil v čislili v Parizu in da je njegov sloves bil precej dvomljiv, ni zmanjšalo caričinega zaupanja. Prerok, ki ga rojstna dežela ni priznala, je brez dvoma moral biti velik prerok.

Njeni čudni odnošaji do skrivnostnega čudodelnika iz Lyona so se začeli kmalu po vrnitvi carske dvojice v Rusijo. Posredovalka teh odnošajev je bila princesa Milica.

Videli smo že, da sta bili princesa Milica in njena sestra velika kneginja Stana v prijateljskih odnošajih s carico. Aleksandra je občudovala izobraženost velike kneginje Milice, njen prezir do visoke družbe in njeno strastno zanimanje za nadčutni svet. Nikakor pa carica ni odobravalja njenega pretriranega zanimanja za okultistične pojave, ki jo je privedlo do tega, da se je udala spiritizmu. Poletno bivališče velikega kneza Petra in njegove žene Milice je postalo sedež spiritističnih sej, katerih sta se udeleževala kneginja Stana in njen bodoči drugi mož, veliki knez Nikolaj. Carico je privlačeval ta skrivnostni in neznani svet, a bala se je, prepustiti se

mu, ker se je v svoji globoki vernosti bala greha. Velika kneginja Milica pa spiritističnih sej ni smatrala kot zabavo, ampak se je z vso resnostjo lotila proučevanja okultnih vod in je proučevala neznane sile, ki se skrivajo v človeku. Zdelo se ji je, da je v Monsieuru Philipu odkrila čarodeja, ki je v posesti največjih skrivnosti življenja. Sla ga je obiskat v Lyon in obe sestro Stano sta se silno navdušili zanj. Kmalu sta tudi carico navdušili za tega skrivnostnega človeka in celo car ni ostal izven tega vpliva, bodisi zaradi vpliva, ki ga je carica imela nanj, bodisi zaradi zglede velikega kneza Nikolaja, ki je tudi postal goreč privrženec skrivnostnega Francoza. V poletju 1920 je Monsieur Philipe prišel v hišo velike kneginje Milice in bil tukaj središče intimnega kroga, kateremu sta se pogostokrat pridruževala tudi vladarja. Mnogim je vzbujal naravnost praznoveren strah. Trdili so, da pozna tudi misli posameznikov. Nekega dne je pribočnik velikega kneza Nikolaja v Francozovi prisotnosti slabo mislil o njem; ta se je nenadoma okrenil proti njemu in živahno odgovoril na to, kar si je bil pribočnik mislil. Nekdo je bilo pripravljeno v hiši velikega kneza Nikolaja srečanje med lyonskim čudodelnikom in očetom Ivanom iz Kronstadta, duhovnikom, ki ga je prestolnica častila kot čudodelca. Oba moža sta se umaknila k nekemu oknu in se dolgo gledala iz oči v oči v prisotnosti večje skupine ljudi, ki so jo molče opazovali. Nista spregovorili niti besedice. To pa je bilo popolnoma razumljivo, kajti Filip ni poznal rusčine, oče Ivan pa prav tako ni znal francoski. Toda zdi se, da sta si kljub temu izmenjala svoje misli in vsi navzoči so pozneje trdili, da sta oba bila zadovoljna s sestankom in sta drug drugega smatrala kot človeka visokih sposobnosti.

Predolgo bi bilo, če bi hoteli opisati vse tovrstne dogodke, ki naj bi dokazali, kako velik je bil Filipov vpliv. Če je vplivu zapadel veliki knez Nikolaj, ki je bil prave vojaške narave, je lahko razumljivo, kako je bila prevzeta carica, ki je živila neprestano pod vplivom fiksne ideje, da bo čudežno dobila sina. Kmalu se je overila, da ji je tega vsemogočnega čudodelnika poslala božja Pre-

vidnost, da usliši njeno gorečo željo in kmalu je z nepopisno srečo zaznala prve znake bližnjega materinstva.

Ali naj domnevamo, da je bilo res, kar se je takrat trdilo, da se je namreč Filip poslužil spiritističnih sej, da je carico privedel v stanje, ki ga je tako želela? Nikakor ne moremo tega trditi. Zdravniki poznajo sicer redke primere nepravne nosečnosti, ki jih povzroča histerija. Naj bo kakor koli, carica, ki je bila že štrikrat mati, je bila prepričana, da bo v kratkem zopet dobila otroka. Vsi, ki so živeli okrog nje, so bili o tem prav tako prepričani. Ko pa so nekega dne morali poklicati zdravnike zaradi caričinega zdravstvenega stanja, so ti ugotovili primer avtosugestije... Razočaranje je bilo strašno. Da bi se zatrlje govorice, ki so krožile, posebno v visoki družbi, so zdravniki podali izjavo, da gre za splav, a nihče ni verjel tej njihovi izjavi in govorice so postale še bolj strupene. Vsa zadeva je postala že pravi škandal. Poleg tega pa so prihajala iz Francije poročila, ki so označevala Filipa kot zelo nevarnega sleparja. Preiskave politične policije so ta poročila dokončno potrdile. Francoska vlada je obzirno opozorila carja. Ni preostalo drugega, kakor da so nesrečnega čudodelnika spravili s pota.

Monsieur Philipe se je vrnil v Lyon in se nikdar več ni prikazal v Rusiji. Čudno pa je, da vsa ta žalostna zgodba ni zmanjšala njegovega ugleda v carinih očeh. Zanj je Filip ostal vedno »božji človek«, ki ga nihče ni razumel in ki je postal žrtev stranskega obrekovanja. Bila je vedno prepričana, da je zanjo in za njeneega soproga bil poslanec božje Previdnosti, skrivnostni prijatelj, ki ju bo varoval pred vsako nevarnostjo, četudi ju je moral zapustiti... Tri leta pozneje, 20. julija 1905, je car zapisal v svoj Dnevnik: »Nocoj smo zvedeli, da je umrl Mr. Philip! In prav danes je Rasputin pridobil na dvoru. Zdi se, da je carica v njem spoznala o neki Filipovi napovedi. V Petrogradu se je govorilo, da je natančno napovedal dan svoje smrti. Poleg tega je carski dvojici tudi napovedal, da bo k njima prišel drug »božji človek«, ki ga bo božja Previdnost poslala namesto njega ruskima vladarjema in njuni družini.

V organizirani skupnosti napredujejo rejci

Zadruga malih gospodarjev dobavlja krmo za 400 koz ter za 30.000 kuncev in perutnine

V dvorani Nabavljalne zadruge železničarjev je bil včeraj občni zbor »Zegoze«, Splošne gospodarske zadruge železničarjev Ljubljanske pokrajine. Zbrali so se poštovni valilniki, ki skrbijo za skupni blagor malih gospodarjev ter poročali svojim članom o delovanju preteklega poslovnega leta. Iz poročila upravnega odbora posnemamo, da se je društvo na moč prizadevalo, da bi olajšalo oskrbovanje rejcev malih živali, zlasti kuncev, perutnine in drobnice.

Organizacija si je prizadevala, da bi oskrbela svojim članom najprej potrebno zimsko krmo. Letina je bila v preteklem letu ugodna, zlasti velja to za korenje in peso, vendar je društvo nastalo na nerazumevanje pri dobaviteljih, ki so se potegovali za previsoke zasluge. Pred letom si je zadruga omislila mlin za mletje kosti, in je mlela nad 1000 kilogramov kosti mesečno, zdaj pa je dala mlin zadružnikom samim na razpolago. Sezijo krmiljenja prasičev so sicer zamudili, ovsnena moka pa je ostala za potrebe letošnje jeseni.

Pri pripravljanju močnih krmil, tako imenovane ovdekokaže, to je mešanice ovs, detelje in divjega kostanja se je moralo društvo šele učiti. Recept so sestavili strokovnjaki teoretiki, mešanica pa se v začetku ni povsem obnesla, zdaj pa so tudi te težave že premoščene. V zvezi z nekdanjo kunčjo farmo na Muljavi, je ustanovilo društvo svojo strojarjo. Pri sedanjih pogojih in po prvih izkušnjah bo lahko strojarna precej aktivna in bo rešila pred propadom na tisoče kunčjih kozic, iz katerih bo nastalo usnje oziroma krzno. Zlasti ugodno pa je bilo poročilo o predilnici, ki je prinesla lep dobiček.

Velikega pomena za zadrugo je sodelovanje z Zvezo in z ljubljanskim društvom Mali gospodar, s katerim se je društvo zilo v skupnost in je zadrugi odmerjena gospodarska stran, Zveza pa si je pridržala strokovno udeleževanje. Tako je prišla zadruga od prejšnjih nekaj sto članov do sedanjih 400, ki ima v svojih vrstah 400 neposrednih in nadaljnjih 3000 posrednih članov, ki so vključeni pri članici Zvezi d. M. g. Za svoje udeleževanje je naletelo društvo na razumevanje oblasti, posebno pa na razumevanje Preveda, ki mu je zaupal razdeljevanje doznačenih krmil za male živali za vsa Ljubljana.

Ce pomislimo, da mora skrbeti društvo za preskrbo krmil za 400 koz, pa za 20 do 30 tisoč kuncev in za približno enako visoko število perutnine, tedaj dobimo predstavo o pomembnosti splošno koristnega udeleževanja za malega človeka, ki je zadruga pomoči najbolj potreben. Te živali porabijo letno do 1000 ton sena in najmanj 30 vagonov druge krme. Kaj se da doseči s pametnim gospodarstvom je razvidno iz letaka, ki ga nedavno je izdala zadruga. Na milijone lir več vrednosti se lahko ustvari vsako leto z razmeroma majhnimi investicijami. Prav v ta namen je društvo oskrbelo za svoje člane naprave, katerih si mali gospodarji ne bi mogli omisliti posamič: sušilnico, mlin, valilnico in podobno.

V spomin Janezu Južnu

Dne 22. jun. 1943 mine leto, kar je bil s svojega doma odpeljan in se ni več vrnil, fant Janez Južna iz Dobravice št. 5.

Omenjenega dne je po težkem dnevnem delu družina trudna sedla k večerji bolj pozno kakor po navadi — ob pol 10 zvečer. Niso še pričeli z jedjo, ko so udarila puška na kopita na zaklenjene duri. Janez Južna, kot gospodar — naslednik po 6 mesece prej umrlem očetu, je šel mirno odpret. Neznanci so ga zvezali in odvedli v noč, gololegavega in golih nog, ker je nosil kratke hlače, trudnega po težkem poletnem delu in lačnega, ker še ni okusil večerje. Niti »Z Bohome« ni utegnil reči do smrti preplašeni materi, sestri in rejenki. Čez deset minut so se neznanci vrnili in odgnali s hleva 650 kg težkega vola.

Janez Južna se je rodil svojim staršem 1. XI. 1901 kot tretji otrok in edini sin. Objokuje ga mati-vdova in štiri sestre.

Nekatere priče so izpovedale, da je bil Janez tretji dan na »Brezovi rebrici« na Gorjancih obstreljen in potem zaklan. Njegovo truplo se ni našlo.

Zakaj pa je moral umreti? Pač zato, ker je bil zgled praktičnega katoličana. Bil je vzoren fant, pošten, cerkveni pevec, prosvetar. Naj počiva v miru in neznani grobu!

Glede zadruženja valilnice se je letos marsikaj izboljšalo. Lansko leto je imelo društvo težave s primernimi prostori, letos pa si je lahko izposodilo še tri inkubatorje in valil hkrati isto količino ovčje volne ter prinesla temu primeren dobiček. Glede predilnice je poročal upravni odbor, da jo bo treba razširiti, ker je zanjo vedno več zanimanja.

V strojarni so ustrojili 2400 kozic po naročilu članov, nadaljnjih 3600 kosov pa so odkupili. Zanimivi so tudi podrobni podatki o delovanju v

Slovenski čebelarji so zborovali

Pri nas je 1286 organiziranih čebelarjev, ki oskrbujejo čez 21.000 čebeljih družin

Včeraj dopoldne se je vršil v Ljubljani občni zbor Slovenskega čebelarskega društva, ki ga je vodil predsednik g. A. Znidaršič. Najprej je pozdravil zastopnika kmetijskega oddelka Vis. komisarijata g. dr. Puša, zastopnika mestne občine g. inž. Mačka ter zastopnika Združenja kmetovalcev g. inž. Suhadolca, potem pa se je spomnil umrlega častnega člana Martina Humka, ki ima za razvoj slovenskega čebelarstva velike zasluge.

Iz poročil posnemamo, da je imelo SCD 46 podružnic s 1127 člani. Zaradi odsotnosti tajnika in blagajnika je vodil njune posle g. Karel Kobal. Društvo je izdajalo za svoje člane strokovno glasilo »Slovenski čebelar«, ki je izhajal vsak drugi mesec na 16 straneh. Kako potreben je tak list za naše čebelarje, sodimo po številu naročnikov, ki jih je 1148.

Odbor je pripravil vse potrebno za ustanovitev dveh plemenitih postaj za matice, prvo na Rakitnici, drugo pa na Gorjancih. Na obeh bo vzrejal čistokrvne matice z najboljšimi lastnostmi. Po vsej pokrajini je imelo društvo sedem opazovalnih postaj. Prizadevalo si je, da

Nastop gojencev Glasbene Matice

Zadnja produkcija Glasbene Matice v tem šolskem letu je bila posvečena vokalni glasbi, tako solistični kot zborški. Kot solista sta nastopila Draga Vidmarjeva in Ladko Korošec. Vidmarjeva ima dober in lep šolan sopran svetle barve; poslušalca privlači polnost in zdrava svežost njenega glasu; tudi večji prostor lahko obvlada; arija Mimi iz »La Boheme«, ki jo je solistno izvedla, priča o njenem resnem delu in stremljenju. Pri podobnih nastopih želimo Vidmarjevo čim večkrat videti na odru. — Baritonista Korošca smo letos že na več nastopih imeli priliko omeniti. Tudi ta njegov nastop je bil prav poseben; posebno občuteno je odpel Premrlor »Memento mori«.

Ostali spored je izpolnil mladinski, ženski in mešani zbor šole Glasbene Matice. Vse zborovske nastope je vodil ravnatelj Mirko Polič. Prvenstvo je odnesel ženski zbor z dvema Santlovima skladbama; zvenel je enotno in vseh glasovih; tudi dinamika, agogika, fraziranje in drugo, kar spada v poglavje o lepem petju, je bilo na mestu. Od mešanega zbora v tej sestavi, ki je bolj priložnostnega kot stalnega značaja, ne moremo pričakovati zvočne zlitosti in tolike vpetosti kot jo dobimo pri zborih, pri katerih spada menjavanje članstva skorajda k izjemam. Vendar so mnoga mesta prav lepo zvenela; posebno je treba poudariti dejstvo, da so se dobro vživeli tudi v pesmi, ki so po izrazu (ferjancji) ali po tehniki (Lajovic) mlajšim ali celo najmlajšim pevcem (nekateri pa po videzu smatrali še za ljudskošolske obveznike) kolikor toliko teže dostopne. In kaj bi rekli o mladinskem zboru? Ko gledamo ob kakem telovadnem nastopu, kako hlači kak kratkonožni junak v svojem koraku in drugi pri prostih vajah mahne ali se obrne v drugo smer kot ostali, se mu dobrodošlo nasmeje. Posebno pri mladini velja latinski rek. Čeprav manjkajo moči, vendar je treba pohvaliti vsaj dobro voljo. Zse sam pogled na številni pevski drobci, ki se gnete na odru, je razveseljujoč; marsikatera skladba jim je prav lepo zazvenela; vendar pa je treba že kar pri najmlajših paziti na najbolj navadne napake in jih počasi pričeti trebiti; to so zlasti: otrokom lastno preširoko vokaliziranje, ritmična neenotnost, preveč enakomerno akcentuiranje (primerjaj tudi deklariranje ljudskošolskih otrok) in podobno; tudi pri izboru pesmi ne kaže seči previsoko, raje nekoliko nižje. — Občinstvo je vse nastope mladih pevcov navdušeno pozdravljalo. — Vidmarjevo je pri klavirju spremljala Marta Bizjakova, Korošca Silva Hrašovecova, nekateri zbori Mirca Sancinova.

M. T.

sušilnici. Nasušili so približno 6000 kg divjega kostanja, nekaj nad 1000 kg jesenske detelje in topinaburja v težini nekaj nad 400 kg moke. Dalje so nabrali 800 kg oranžnih in citroninih suhih lupin. Akcija za presrbo zimske krme je dala naslednji uspeh: efektiranega je bilo 12.000 kg ovs, 8500 kg sena in detelje, 50.000 kg korenja, pese in repe ter 25.000 kg drobnega krompirja. Da bi dobila cenejšo zimsko krmo, je najela zadruga v najem košnjo v bližini Kočevja in upa, da bo tako preskrbela zadostno količino sena za prehrano koz in kuncev.

Ze iz navedenega kratkega poročila je razvidno, da si je »Zegoza« resno prizadevala za koristi svojih članov in da se je razvila v veliko zadrugo, ki ima zlasti v današnjih časih svoj važen pomen. Mimogrede še omenjamo, da smo na občnem zboru, ki je potekel v složnih pomenkih in v sporazumnih načrtih za bodočo sezono zvedeli, da se je pisarna zadruge preselila iz podstrešne sobice Železničarske nabavljalne zadruge na Gallusovo nabrežje.

Notranji odpad

Opazna resnica je, da se del sodobne umske elite vedno bolj bliža oni lestvici idejnih vrednot, ki jo je v glavnem v dobi individualizma in naturalizma zapustila, so je obrnila katolicizmu hrbet ter mu postala ali nasprotnica ali pa njegova hladna, brezbržna opazovalka. Ta del umske elite hoče po dolgih blodnjah priti zopet k resnici in krčevito išče poti nazaj. Mnogim bo brez dvoma to uspelo, mnogi pa bodo najbrž ostali sredi poti, bodisi, ker se niso dovolj domeli bistva in vloge katolicizma v svetu, bodisi, ker so se preveč pod vplivom katolicizma nasprotnih gibanj. To se zlasti čuti — tudi pri nas — v književnosti, ki je bila vedno zvest odraz miselnosti in duhovnih stremiljenj med umsko elito. Dočim je v polpreteklosti bohotno poganjala v najrazličnejših oblikah razkrajalna miselnost individualizma in idejnega cinizma, je mogoče opaziti v sedanjem književnem prizadevanju neko resnobo, ki se nekako sramuje preteklosti in se skuša odmakniti korak za korakom na višjo raven idejne odgovornosti.

A nikakor si ne smemo prikrivati dejstva, da je veliko večji del umske elite, tisti del, ki se nam zdi, da stoji nekako neopazen in neaktiven v ozadju, notranje bolj kot kdaj razkrojen in da je prav za prav že prišel do tiste stopnje razvoja, ko se razkroji nenadoma in skoraj nasilno ustavi, ko ne more iti dalje, ker bi drugače začel razjedati in uničevati bit samo, ki pa je neuničljiva. Na tej končni stopnji razkroja se duh samega sebe nekako negativno zave, sune razvaline od sebe in začne na negativni ravni, ki jo je prej povodenj razkroja očistila temeljnih vrednot, graditi stavbo novega človeka. Ta človek naj bi bil nekaj antipod onega bitja, ki je ustvarjeno po božji podobi. Na novem »moralnem« sistemu, ki si ga je v nasprotju s krščanskimi moralnimi normami sestavil iz nekaterih osnovnih zahtev bitnosti — ki mora z njimi računati kljub vsej svoji negativni usmerjenosti, kajti brez njih bi sam v sebi razpadel — ter iz negacije duhovnih vrednot, postavlja sebi in svojim potomcem novo bodočnost in ustvarja »novo družbo«, ki jo oplaja in poživilja počelo negacije.

S psiholoških vidikov je ta spretnost umske elite razumljiva. Ob koncu razkroja duševnih vrednot se more zgoditi troje: ali popolen konec v duševni razklanosti, ali streznjenje in dvig nad ničlo duhovnega termometra, ali pa nekaj demoničnih prepovedi, ki pripusti najhujše pozitivno, da na njem smotno in preračunano zgradi negacijo dobrega. V to tretjo obliko duhovnega sprejema pada v velikem delu sočasna umska elita z neko brezbržno mirnostjo, a istočasno s hoteno načrtnostjo. V dobi razkroja, ki ga netijo, pospešuje in naravnost organizirajo različna gibanja, nam je ta del umske elite nekako odtegnjen, da ga skoraj ne opazimo. Njegov takorekoč edini življenjski program je v tem času visoko stopnjevanje materializem, ki je nebrzdna in radikalna. Toda ko sledi dobi razkroja ustale v negaciji, stopajo nenadoma na dan vrste ljudi, prekajenih v zlu, doslednih in nepopustljivih borcev idejnega nihilizma.

Odkod se nabira ta kader v skrajnem materializmu tonečih plasti? Ali ga ni moglo prekvasiti krščanstvo, saj vendar živi sredi krščanskega občestva in je takorekoč še vedno njegov sestavni del? Tako se sprašujejo mnogi, ki še niso spoznali, da gre danes ne morda za posamične zablode v vrstah razumnosti, temveč za masoven notranji odpad od krščanstva in sploh od duhovnosti. Krščanstvo je tem razumniskim plastem znano le v toliko, v kolikor ga morajo poznati, da ga potem laže napadajo in rušijo. Drugače so se mu notranje docela odpovedali in od njega odpadli. Morda se ta in oni nosi na sebi kak viden znak pripadnosti h krščanski skupnosti, a to je zgolj viden znak, ki je v glasnem nasprotju z notranjo usmerjenostjo. V resnici pa je ves ta inteligenčni kader zaklet sovražnik krščanstva in še zlasti katolicizma, notranje popolnoma prežet z negativizmom in rušilno gorečnostjo. Od tu izhajajo strupeni hlapi dalje v vrste zvestih, povzročajo razpore in nesoglasja ter rušijo edinstvo katoliškega občestva.

Zdi se, da ta notranji odpad umske elite vse premalo upoštevamo. V praksi delamo tako, kakor bi šlo za trenuten nesporazum, ki se s taktičnim dogovorom da brez sledu izbrisati, kakor bi z nenadno, zgolj zunanjo preformulacijo bilo mogoče prehoditi vso ono dolgo in težko razvojno pot, ki jo zahteva notranja duhovna preobrazba. Delo zopetne osvojitve teh neprijateljskih razumniskih plasti se bo pač moralo izvajati na vse drugačen način, z ono neutrudno, poštvalno in načrtno akcijo, ki gre od osebe do osebe in ki jo katoliška elita že izvaja na tako odličen način.

v.

Iz gospodarstva

Iz zadružnega registra. Pri hranilnici in posojilnici, zadruzi z neomejenim jamstvom v Metliki je bil izbrisan umrl član upravnega odbora Franc Tome, vpisan pa je bil posestnik Rus Matija, Dobrava št. 26. — Pri Hranilnici in posojilnici, zadruzi z neom. jamstvom na Robu je bil izbrisan član upravnega odbora Lenič Anton, vpisan pa Cimperman Janez, užitar v Krvavi peči št. 2.

Delniske družbe v Italiji. Italijanski družbi za delniške družbe je bilo lani predloženih 15.330 aktov, in 22.813 bilane delniških družb, skupno torej 36.143 aktov, kar predstavlja v primeri z letom 1941 povečanje za 3.145 aktov. Ministrstvo za korporacije je dobilo 275 prošnje za predhodno dovolilo ustanovitve novih družb, zvišanja glavnice in izdaje obveznic. Prošenj je bilo ugodno rešenih 232 za 5.855 milij. lir, 43 pa je bilo zavrnjenih za 198,5 milij. lir.

Italijanske industrijske družbe. Ernest Breda, Milan, izkazuje za lanske leto povečanje čistega dobička od 44.1 na 50,3 milij. lir, vendar ostane dividenda 15% na delniško glavnico 200 milij. lir neizpremenjena. Sklenjeno je bilo zvišanje glavnice na 250 milij. lir. — Industrijska družba San Giorgio v Genovi izkazuje čistega dobička 16,3 (15,9) milij. lir in ostane dividenda v znesku 8,4% brutto neizpremenjena.

Karteli na Hrvaškem. Pri zadnjem štetju kartelov na Hrvaškem leta 1939 so našli 106 kartelov, do aprila 1941 je bilo ukinjenih 33

KULTURNI OBZORNİK

»Duhovna bramba« in »Kolomonov žegen«

Prof. dr. Grafenauer je v zadnjih Razpravah I. razreda Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani napisal tudi zanimivo razpravo o znanih slovenskih praznoverskih knjigah, ki so bile zelo razširjene v XVIII. st. pri nas in drugod pod imenom »Duhovna bramba« in »Kolomonov žegen« ter ju natanko raziskal in razložil v vseh v postev spadajočih ozirih. O teh knjigah, ki so se širile predvsem v slovenskem delu Koroške kot ljudska praznoverna literatura, se je pri nas že mnogo pisalo od Copa dalje vse do naših dni, ko so se z njimi pečali zlasti Rajek, Marn, Steška, Simončič, Šleibinger, Kotnik, Ramovš, Kidrič, Koštal, Glonar in Grafenauer, ki je z njima začel svojo znanstveno pot kot mlad profesor (1907). Pisatelj zdaj pregleda vse dosedanje razlage, nato pa kulturno zgodovino in tipografsko opise vse doslej znane primerke obeh knjig ter jih analizira do slednje črke natanko, ugotavlja posamezne izdaje po realitvni starosti, obenem pa po tipih črk tudi tiskarne, kjer so se tiskale, v kolikor se seveda da doognati. Tako pride do rezultatov, da je najstarejši tisk Kolomonovega žegna nastal v letih 1736—1739, ali morda tudi pozneje med 1740—1745 ter ga je napisala neznana tiskarna, ki je l. 1705 tiskala nemško knjigo »Geistl. Schild-Wache«. Prvi tisk Duhovne brambe je po vsej verjetnosti iz l. 1747, tiskan v isti tiskarni. Nato pa sledi Egrov ponatis DB verjetno iz l. 1810 (Ljubljana), posnetek prve DB okoli l. 1820, verjetno iz tiskarne Kienreicha

v Gradcu, posnetek prvega Kolomonovega žegna okoli l. 1830 iz iste tiskarne ter štajerska verzija DB iz okoli l. 1835 neznane tiskarja. To je rezultat prvega dela obširne razprave. Drugi del pa govori o slovenskih predlogah koroške Duhovne brambe in Kolomonovega žegna. Pri nas sta se ti dve knjigi prepisovali od »bukovnikov«, preden so izšli knjižno. In 11 takih odlomkov iz Duhovne brambe razbira dr. Grafenauer podobno po jezikovni in pravopisni strani, kakor tudi zapiske odlomkov iz Kolomonovega žegna in njih sestavine ter razna medsebojna razmerja, zlasti razmerje med štajerskimi in koroškimi bukovniki, ki so bili precej drugačni. V koncu po posebno podčrta kulturno zgodovinski pomen koroških bukovnikov ter teh praznovernih koroških slovenskih viraških knjig. Dokazujejo namreč, da je bila ta napol narodopisna bukovniška književnost že od prvih početkov, ko se je nekako ob prevahu XVI.—XVIII. st. začela razvijati, v tesnih stikih s književnim razvojem osrednjih slovenskih pokrajin. Osnova njihovega pisemskega jeziku ni bilo čisto zljisko ali rožansko ali podjumsko narečje, ampak osrednjeslovenski književni jezik, kakor so ga izoblikovali in ustali slovenski protestantski pisci XVI. st., predvsem Dalmatinova Biblija, tudi njihov črkopis in pravopis. Sprejeli so oboje kakor so to storili tudi katoliški pisatelji, ter s tem ohranili strnjeno slovenskega kulturnega razvoja od srednjega veka do novejšega časa. Res se je začel tudi tu uveljavljati novejši razvoj slovenskih narečij in razkroj starega pravopisa, vendar pa starega skupnega književnega jezika ni na Koroškem izpodrinilo. In ta podtalna literatura je doživela še čase, ko je stari književni jezik in pravopis z Japljevo in Kumerdovo izdajo Sv. pisma na novo oživel, ko je v Kopitarju dobil svojega znanstvenega slovničarja, v Vodniku in Ravnikarju pesniškega in proznega reformatorja, ko sta se Gutsman in Jar-

nik priključila tudi koroške Slovence dokončno v skupni slovenski kulturni in književni razvoj.

To je rezultat važne razprave dr. Grafenauerja v publikacijah naše Akademije, katere dopisni član je. Kot posebna knjiga pa je izšla v Akademiji tudi njegova velika študija o Lepi Vidi, s katero je zbral in razložil vso vednost o tej naši lepi narodni pesmi. O njej pa bomo še govorili. t. d.

Sklepne produkcije Glasbene Akademije

Solsko leto se bliža koncu; tudi glasbene šole nižje in višje vrste prikazujejo na sklepnih nastopih sadove svojega dela med šolskim letom. Glasbena akademija je napovedala več takih nastopov, od katerih se je prvi vršil zadnji petek; spored je bil mešan (petje, klavir, čelo in klarinet), uspeh nastopa splošno dober.

Baritonist Pertot Dušan ima že dokaj izvežban glas svetle barve, ki kaže razvojno tendenco proti višini; nizižam še deloma manjka prave sproščenosti in doživljenosti. — Pianistka Bernelič Darinka je obe Borodinovi skladbi, od katerih je zlasti prva močno občutenjskega značaja, z razumevanjem odigrala; to ji štejemo toliko bolj v dobro, ker zahtevajo glasbeno tako poglobljene skladbe za pravilno interpretacijo že lepo mero zrelosti. — Klarinetist Bajt Marko je tehnično že na visoki stopnji; delikaten instrument kot je ravno klarinet, zahteva od izvajalca posebne spretnosti in, rekel bi, muzikalne občutljivosti, da ne preokrača meje estetske še sprejemljivega tona; razen nekaterih izpostavljenih mest je Bajt v tem oziru sklošno zadovoljiv. — Pianistka Groebming Mirjana je poleg muzikalne nadarjenosti pokazala tudi smisel za jasno in prozorno klavirsko igro, kar

ni vsakemu dano. — Stanič Jelka in Drazil Srečko sta zaigrala Corellijevo sonato za dve violini in klavir v c-duru; pri klavirju je bil Osana Jože. Važnejše kot tehnični problemi je pri Corelliju vprašanje, kako pravilno zadeti slog z njegovimi prepletajočimi in posnemajočimi se linijami in z mnogimi drugimi značilnostmi te dobe; ne bi rekel, da so prišle vse te značilnosti do zadnje pičice do veljave, saj je to mogoče doseči šele po mnogem študiju teh del in še bolj po mnogem poslušanju; vendar sta se oba solista v zvezi s spremljajočim klavirjem močno približala pravemu izrazu. — Pianistka Zidarič Ksenija je z lepo tehniko in s pravim glasbenim čutom odigrala svoje tri skladbe; sem in tja je bilo čuti majhno nesorazmerje med silo, položeno v skladbe in med njih izvedbo; več pezanitosti na gotovih mestih bi bilo skladbam le v prid. — Celist Poljanšek Ivan tehnično dobro obvlada instrument; tudi intonacijo je čisto igral; pristen, pojoč ton, ki šele vdahne tej igri življenje, se mu pa še ni odstri v vse polnosti; morda tudi Lalojeva skladba ni te vrste, da bi nudila igralcu priliko za čim večji čustven razmah. — Tudi pianistka Stritar Janja je pokazala prav lepo igro. — Spored so zaključili s Premrlorvim godalnim kvartetom v d-duru, od katerega smo slišali tri stvarke. Igrali so: Stanič Jelka, Drazil Srečko, Zidmond Janez in Poljanšek Ivan. — Premrlorva skladba gladko teče, ni tehnično njišve zahtevna, je pa glasbeno doživeta in gorko občutena; mislim, da je tudi skladatelj hotel to stran posebej poudariti; kvartet po posebno za šolske nastope, ki jim ni prvenstvena naloga reševanje zapletenih tehničnih in glasbenih problemov, zelo dobrodošel kot učna tvarina.

Soliste so na klavirju spremljali Ciril Cvetko, Ražem Fedor in Osana Jože. Nastopajoči so izšli iz šole profesorjev Darjana, A. Ravnika, Launa, Slaisa, Sedlbauerja in Škerjanca.

M. T.

Droblne novice

Koledar

Torek, 22. rožnika: Ahacij, mučenec; Pavlin Nolski, škof; Innocenc V., papež.

Sreda, 23. rožnika: Agripina, devica in mučenica; Edeltruda, kraljica in sveta žena; Eberhard, škof.

Zgodovinski paberki

21. rožnika

I. 1813., so združeni Španci in Angleži premagali Francoze pri Vittoriji. Španija se je v prvi zvezni vojni priključila Napoleonu, toda v bojih z Anglijo je izgubila svoje brodogradne in del kolonij; trgovina je propadla, finance so bile uničene. Napoleon je izkoristil spore v kraljevi rodbini in pregovoril kralja Karla IV. in njegovega sina Ferdinanda, da sta mu za letno plačo odstopila svojo državo. Za španskega kralja je imenoval Napoleon svojega brata Jožefa, toda Španci so se dvignili kot en mož proti novemu vladarju, ki jim je obljubil lepo prihodnost, svobodno ustavo in sodstvo ter sledil katoliškim redovnikom, ki so jih navduševali za boj proti zatiralcu papeža. Tako je začela ponižana Španija brez denarja vojno s prvo svetovno silo in povzročila preobrat v Napoleonovem življenju. Francozi so se morali boriti z novo še neznanom silo — z narodnim čutom, ljudsko dušo. Ta sila je osramotila izurjene vojske in izkušene maršale. Španci in njihove zavezniške Portugalske so podpirali z denarjem in četami Angleži, največji in najvztrajnejši sovražniki Napoleona. Ko so Angleži pri Lizboni ujeli francosko vojsko in zasedli Portugalsko, je prišel Napoleon sam z veliko vojsko na Španjo in zasedel Madrid (1808). Ko pa je naslednje leto izbruhnila vojna z Avstrijo in je moral del četa zapustiti Španijo, so bili Francozi zopet večkrat premagani. Po končani avstrijski vojni so Francozi zasedli skoraj celo državo, le pri Torres Vedras se je posrečilo Wellingtonu, da je odbil naskoke Francozov, jih nato prepeljal iz Portugalske, jih v času ruskega pohoda premagal pri Salamanci (1812), zasedel Madrid ter po odločilni zmagi pri Vittoriji pognal zadnje ostanke francoskih čet preko Pirenejev.

I. 1938., je umrl Radivoj Peterlin Petruška, rojen 28. januarja 1879 v Kaminiku. Gimnazij je obiskoval v Ljubljani, Novem mestu in Kranju, pa moral še pred maturo k vojakom. Po prevratu se je vrnil v domovino in služboval pri Okrožnem uradu v Ljubljani. Prve spise je objavil v dijaških listih, pozneje v Vrhu in Slovencu, pa tudi v Lj. Zvonu. Leta 1912. je izdal lastno zbirko »Po cesti in stepi, kjer v preprosti liriki izraža vtise s svojih potovanj in veliko ljubezen do narave. Veliko je tudi prevajal.

22. rožnika

I. 1598. so združeni Hrvati in Slovenci premagali Turke pri Sisku. Turki so doma na ozemlju med Uralom in Altajem, tam so imeli v začetku srednjega veka veliko državo, ki je pa kasneje propadla. Del Turkov se je umakel pred Tatari, ki so pod vodstvom Džingiskana osnovali okoli l. 1200. veliko državo v vzhodni Aziji, in našel zavetje v Mali Aziji, kjer si je polagoma osnoval novo državo. V dobrih 100 letih so si Turki do kraja srednjega veka osvojili ves balkanski polotok, posegli se preko Save in Donave v Srednjo Evropo, uničili madžarsko vojsko pri Mohaču (1526), oblegali Dunaj, pa so se morali umakniti. Šele po smrti sultana Sulejmana II. Velikostnega pod Sigetom, ki ga je junakoma branil Nikolaj Zrinjski (1566), so sklenili Turki mir z gosposdarjem slovenskih in hrvaških dežel. Toda turški poveljniki so na lastno pest še nadalje napadali sosedne pokrajine. V obrambo meje so utrčili mesta in zgradili posebne trdnjave (Karlovce). Posebno delaven in podjeten je bil bosanski poveljnik Hasan paša, osvojil je Bihac (1592) in začel oblegati Sisek, njegova vojska je štela 15.000 rednih vojakov in ca. 20.000 irregularnih čet. Kršćanska vojska, ki je hitela obleganemu mestu na pomoč, je štela komaj nekaj nad 5000 mož, toda kljub malemu številu so kristjani na praznik sv. Ahaca okoli 1 ure popoldne udarili z vso silo na sovražnika; zlasti po zaslugi odličnih strelcev je bila v ničiji uri bitka odločena. Turki premagani. Od Turkov, ki so se udeležili bitke, se je rešil le mali del, vse drugo je poginilo pod kršćanskim mečem ali pa se potopilo v Kolpi, med drugimi tudi sam Hasan paša in 9 begov. Vest o zmagi je silno razveselila ves kršćanski svet, posebno pa so se radovali Slovenci in Hrvatje, ki so od turške sile največ trpeli. Hrvatje so postavili na bojnem polju kapelico v čast sv. Ahaca, podobno cerkvice so zgradili tudi Turjanci v bližini svojega gradu. O bitki pri Sisku poje tudi slovenska narodna pesem, ki si je izbrala za glavnega junaka konjskega poveljnika Adama Ravbarja s Krumperke. Ljubljanski škof Tomaž Hren je dal iz Hasanove obleke napraviti za ljubljansko stolnico mašni plašč in dve dalmatiki. Plašč je še ohranjen in se navadno rabi na dan svetega Ahaca.

Osebnosti

— Petdesetletnica g. župnika Cirila Milavca. Z Abrahamom se je v nedeljo, 20. junija, srečal g. Ciril Milavec, župnik v Zelimlju. G. župnik je markantna osebnost, duhovnik po božji volji in znan javni delavec, ki se je po-

vsod, kjer koli je služboval, žrtvoval za blagor ljudstva in v slavo božjo. Znan je kot odlični gospodnik in marljiv organizator. Leta 1918. je takoj po mašniškem posvečenju služboval najprej v Škofiji Loka, nato v Trzinu, pri Sv. Petru, nato 14 let na Igu in sedaj kot župnik v Zelimlju. Vnetemu duhovniku in agilnemu delavcu želimo še mnogo blagoslovljenih let!

— V nedeljo sta se poročila v cerkvi sv. Jakoba g. dr. Emil Teger, notarski pripravnik in gđ. Maša Ahačičeva iz ugledne ljubljanske rodbine. Na novi življenjski poti jima želimo obilo sreče.

Novi grobovi

— V Ljubljani je v visoki starosti 86 let mirno v Gospodu zaspala gospa Antonija Bahovec vdova Jančar roj. Potočnik. Pogreb je bil v ponedeljek, 21. junija. — V večnost se je preselila gospa Rozina Hlani rojena Kreisl. Pogreb bo v torek, 22. junija iz kapele sv. Andreja na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.

Naj rajnima sveti večna luč! Vsem, ki žalujejo za njima, naše iskreno sožalje!

— Občni zbor Muzejskega društva za Slovenijo bo v torek, 22. junija, ob 3 popoldne v čitalnični dvorani Narodnega muzeja.

— Dva vroča junijska dneva. Po hudem deževju je bila kratka vremenska napoved, da bo pritisnila vročina, ki bo trajala še nekaj dni, nakar vdere v naše kraje spet deževni val. Pretekla sobota in nedelja sta bila dva vroča junijska dneva. Primerna za sušenje sena in ugodna za kopanje. Ni čudno, da so ljudje hiteli spravljati pokošeno seno, ko jim je v soboto tako žarko sušilo seno junijsko sonce. Dne 22. junija ob 8.15 se prične koledarsko in astronomsko poletje. Letošnja pomlad nam je sprva prinesla izredno lepo in toplo vreme, saj je pritisnila prava vročina, ko smo imeli 17. aprila +25.4°, prav toliko, kakor je meteorološki zavod zaznamoval za nedeljo, 20. t. m., in 15. maja smo dosegli najvišjo dnevno temperaturo +26.8°C. Vse pomlad od 21. marca do 22. junija smo imeli 42 deževnih dni, ko je padlo 385.3 mm dežja. Najdeževnejše je bilo 29. aprila na 50. aprila, ko je padlo do 38.6 mm dežja in sedaj junija v času od 16. na 17., ko je padlo 47.8 mm dežja. V ponedeljek zjutraj je bilo nekoliko megleno, zjutraj delno oblačno. Jutranji temperaturni minimum je v mestu

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Vsak dan dež. Ze več kot teden dni se vreme ne more ustaliti. Če ne podnevi, imamo pa ponoči več ali manj hude nalive. Ker imamo že dovolj moče, nam to nestalno vreme gre na živce in je tudi v škodo polju in pridelkom. Delo zastaja, košnja trpi, češnje je sitno obrabiti in pokajo, pa tudi za trto je ta menjava vremena zelo nevarna, ker grozi rja peronospora. Sreča še, da dežuje večina proti večeru ali v noči in se ne menjava ta rosa in sonce. Zaradi deževnega in oblačnega vremena je ozračje močno ohlajeno in še nič ne čutimo poletja in toplote, pač pa trpimo včasih pod težkim vzdušjem. V sredo 16. junija proti večeru so visoki vrhovi Alp dobili bele kape.

Skoraj do smrti. 37-letna Karolina Suligoj iz Osegljana je šla iz Sambasso po široki državni cesti proti domu. Ko je hotela prekoriniti cesto, ni opazila motociklista, ki je z veliko naglico vozil proti našemu mestu. Vozelj je sicer skušal v zadnjem hipu zavoziti in ustaviti, pa ni uspel. Zael je nesrečno žensko in jo sunkoma prevrnil, da je obležala nezavestna na tleh. Na kraj nesreče so prihiteli sosede in so ubožico priskočili na pomoč. Ko so pa videli, da je njeno stanje nevarno, so jo naložili na mimioidični avto, ki jo je odpeljal v mestno bolnišnico. Poleg raznih poškodb ima nesrečna Karolina tudi močno pretrepane možgane in njen položaj ne obeta nič dobrega.

Naročajte »Slovenca«!

Tast ubil nevesto. Prve dni junija je razburil mirno vasico Duple v bližini trga Vipaco krvav zločin. Kakor poročajo časopisi, je 56-letni kmet Franc Nussdorfer živel v stalnem prepiru z nevesto Julko Bajc, katere mož sedaj ni doma. Nussdorfer je svoji sinu pogosto očital njeno obnašanje in zadržanje ter jo kregal in psoval. Nekoga jutra tam v začetku junija je med obema zopet razplamtel ogenj divjega prepira. Stari je robantil in kričal, pa tudi Julka ni držala jezika za zobmi. Bajc je s svojimi besedami hudo razžalila razjarenega tasta. Bodi kakor koli, hipno je možu zavrela kri in se je silo spravila nad nevesto.

Predor pod gradom. Dela pri tunelu, ki bo pod mestnim gradom, na njegovi severni strani, zvezal glavni naš trg pred cerkvijo sv. Ignacija z »živinskimi trgovinami«, krepko napredujejo. Sedaj so

dosegli +10.6°, v Trnovem celo +13° C. Barometer je od sobote na ponedeljek padel na 765.3 mm.

— »DOLOREX« tablete proti glavobolu. V lekarnah L. 250.

— Zahvala. Ob težki izgubi naše nepozabne žene, matere, stare matere in tašče — gospe Olge Vozel, poštno uradnice v p., izrekamo vsem za izrazu sočutja, podarjenim čevlje in spremstvo na zadnji poti našo najpripravejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini, č. sestram usmiljenkam, gg. zdravnikom, gđ. Petričevima za ljubeznivo pomoč, njenim stanovanjskim tovarišem za spremstvo in prenos na zadnje domovnjajo in gospodom pevcem za ganljive žalostinke pod vodstvom g. Slavka Strajnarja. — Zalujoci ostali.

— Za nove osebne legitimacije Vam izdela fotografije hitro in lično Foto Bem — Wolfova ulica 6.

— Ponarejen saharin je prodajal. Pred leti so v Ljubljani in po deželi vzbujale veliko senzacijo kokainske afere, ko so razni kriminalni tipi prodajali kokainom namesto pravega kokaina kako moko, na drobno zmlet pesek, fižol in slične stvari in so te mešanice pakirali v ponarejene škatlice z etiketami neke nemške tovarne. Brivski pomočnik, 25-letni France Virant, doma s Škrabčevega, občina Bloke, je letos prišel na drugo nepošteno misel. Začel je trgovati s ponarejenim saharinom. V škatlicah, ki so bile opremljene s prav tako ponarejenimi etiketami, je prodajal ponarejen saharin, namreč v moko zmleti riž. V promet je spravil pri raznih interesentih do 100 škatlic ponarejenega saharina. Prodajal ga je po 20 lir škotlica. Na ta način je opeharil 7 oseb za 2000 lir. Pri tem nečednem poslu pa je Virant pomagal njegov oziroj rojak, 36-letni ključavničar Matija Turk, doma z Ravnika, občina Bloke. Svoje nečedne manipulacije s ponarejenim saharinom je delal od srede decembra lanskega leta do srede marca letos, ko je bil aretiran. Virant je zagrešil še druga dejanja, za katero je sedaj moral odgovarjati pred malim kazenskim senatom, ko ga je državni tožilec obtožil prvič zločinstva obrtne prevare, dveh prestopkov zoper državno oblast, ko se je izdajal za detektiva, prestopka tatvine in prestopka izsiljevanja. Z Virantom in Turkom je bilo hkratu obtoženih še 7 drugih oseb. Virant je v bistvu priznal inkriminirana dejanja, prav tako njegov pomočnik Turk. Ostali so zanikali krivdo, da bi z glavnim obtožencom sporazumno in vede sodelovali. Po daljši razpravi je bil France Virant obsojen zaradi gor navedenih deliktov na 1 leto in 6 mesecev robije, soobtoženi Matija Turk pa le na 4 mesece strogega zapora. Ostali obtoženci so bili oproščeni zaradi pomanjkanja dokazov.

pričeli z deli tudi onstran grada. Položili so tračnice, čistijo in ravnaajo teren ob grajskem pobočju in odvažajo nakopano zemljo in grušč. V grič se na nobeni strani niso pričeli kopati.

S Spodnjega Štajerskega

Umrla sta v Mariboru 47-letni vozovni mojster dr. železnice Karel Berglez in 37-letna zasednica Ana Mraz. V Lipjah pri Dobrni je umrl 81-letni Martin Sadovnik, v Gornjem Sečovem pa 72-letna Julijana Beg. V braslovski občini so umrli: 76-letna Marija Črešnarova iz Letuša, 84-letni Blaž Mazil iz Grajske vasi, Neža Kosar, 69 let, z Grajske vasi, 89-letni Ivan Zibert iz Letuša, Neža Kok, 67 let, iz Podvrha, Marija Strojansk, 66 let, iz Topol in Andrej Bizjak iz Letuša. V Celju so umrli: 81-letna Marija Kristan, 32-letni Vinko Krohne iz Sv. Jurja pri Zidanem mostu, 74-letni Franc Motoh iz Celja, Stanko Lončar, 5 let, z Mrzle Planine, Franc Ramšak, 61 let, iz Celja in 51-letna Jožeta Stvarnik roj. Čmak iz Celja.

Poročili so se v Celju: Emil Drofenik in Zofka Oljnik, Franc Vučko in Marjeta Hrašnik, vsi iz Celja, Alojzij Trobič iz Brucka ob Muri in Viljemina Petriček iz Celja. V Rogasiki Slatini sta se poročila Ivan Rusjan in Marija Srimf, oha iz Spodnjega Sečova. V Braslovčah so se poročili: Karel Herodež in Teodora Funder iz Dornove, Jakob Piki iz Knitelfelda in Marija Povše iz Orle vasi, Franc Korun iz Dornove in Angela Funda iz Prebolda.

Smrtna nesreča šoferja. Šofer Franc Reberšak se je zaletel s svojim tovornim avtomobilom na nezavarovanem prelazu pri Weizu v lokomotivo osebnega vlaka, ki je vlekla avtomobil 15 metrov daleč, s seboj in ga je popolnoma zdrobila. Pri tem se je lokomotiva prevrnila. Reberšak je bil tako hudo ranjen, da je v graški bolnišnici, kamor so ga takoj prepeljali, umrl. Dva njegova sopotnika sta bila laže poškodovana, prav tako strojevodja in kurjač. Od potnikov v vlaku ni bil nihče ranjen.

Posebna delovna skupina je bila ustanovljena v Strankinem uradu in sicer za ljudsko zdravje. Ustanovljena so bile tudi opazovalnice revmatizma. Zdravilišče v Laskem je sedaj popolnoma posvečeno zdravljenju revmatikov, deželna zavarovalnica v Gradcu pa je na novo uredila opazovalnico in zdravstveni zavod za revmatizem. Na vseučiliški kliniki v Gradcu je bil 18. in 19. junija poseben tečaj, da se zdravniki posebej izobrazijo za borbo proti revmatizmu. Na tečaju so predavali odlični zdravniki.

Gledališče

Operas

Torek, 22. junija: Zaprt.
Sreda, 23. junija ob 18: »Prodana nevesta«. Red A.
Četrtek, 24. junija ob 17: »Thais, Iaven. Cene od 25 lir navzdol.
Petek, 25. junija: Zaprt.
Sobota, 26. junija ob 18: »Tiha voda«. Red A.
Premiera D'Albertove opere, ki jo pripravlja mladi dirigent Samo Hubad (ki bo s tem delom debutiral kot operni dirigent) in režiser Ciril Debevec, bo v prvih dneh junija. Opera, ki sta ji napisala libreto H. H. Eggers in H. Henry, je prevedel N. Stritof. Načrte za inscenacijo je napravil inž. arh. S. Rohman. Glavni partiji bosta pela V. Heyvalova in H. Primolič.

H. Smetana: »Prodana nevesta«. Komtens opera. Osebe: Kristina — Janko, Ljudmila — Stritarjeva, Mariška — Vidiljeva, Janko — Čuden, Vašek — Banovec, Kecal — Lupaša, Miha — Dolničar, Kula — Karlovcova, Esmeralda — Neratova, cirkuški ravnatelj — Jelnikar, Indijanez — Marek, Dirigent: D. Zebra, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simonti, koreograf: inž. P. Golovin, scenograf: V. Skruznar.

Dramas

Torek, 22. junija ob 14: »Jorijeva hola«. Red Terek.
Sreda, 23. junija ob 18.30: »Skupno življenje«. Red Sreda.
Četrtek, 24. junija ob 18.30: »Stari in mladi«. Red Četrtek.
Petek, 25. junija: Zaprt.
Sobota, 26. junija ob 18: »Jorijeva hola«. Red D.

Rejem v malih živali

malih živali

Da boste imeli čim več uspeha in korist si naročite priznane, od strokovnjakov sestavljene knjige, ki vas bodo poučile o vsem, kar morate vedeti za zdravo in običajno rejo vaših živalic

Gospodarska reja kuncev

Izdala Zveza društev »Mali gospodar«, II. izdaja, 118 strani, L 14—

Krištof Fr.:

Gospodarska reja koz

Izdala Zveza društev »Mali gospodar«, strani 56, L 12—

Slivnik A.:

Uvod v perutinarstvo

174 strani, broš. L 18—, vez. L 28—

LIUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

Iz Hrvaške

Sprememba zakonske odredbe o izplačevanju pokojnin. Hrvaška vlada je izdala novo zakonsko odredbo, s katero je spremenila odnosno spopolnila do sedaj veljavna zakonska določila o izplačevanju družinskih pokojnin. Po novi zakonski odredbi bo NDH izplačevala pokojnino družinskim članom državnega in samopopravnega uradnika, ki v službi oboroženih sil NDH pade ali umre od ran, zadobljenih v borbi z odmetniki, ali če bo prizvrševanju svoje službe ubit ali bo umrl od zadobljenih ran pri napadu odmetnikov, ali je ubit ali umre od ran, ki jih je zadobil vsled delovanja odmetnikov, v višini, kakor to določa zakon za državne ali samopopravne uradnike, ki so dopolnili polno službeno dobo, t. j. 33 let službe in ki so dosegli l. plačilno stopnjo najvišjega razreda.

Mladi hrvaški častniki in podčastniki na študijskih tečajih v Nemčiji. Hrvaško časopisje z dne 9. junija poroča o velikih vojaških slavnostih, ki so bile v Zagrebu dne 8. junija ob priliki vrnitve mladih hrvaških častnikov in podčastnikov, ki so bili dalj časa na študijskem tečaju v Nemčiji. Vojaška slavnost je bila na Sveticah pri Zagrebu. Udeležili so se je Poglavitelj z vsem svojim vojaškim in civilnim spremstvom, zastopstvo italijanske in nemške vojske in ostale odlične osebnosti. Pri tej priliki je imel dr. Pavelić na novi poveljniški kader v hrvaški vojski navduševalen govor, v katerem je poudarjal, da v hrvaških oficirskih in podoficirskih solah, ki so v Sarajevu, Hrvaških Karlovcih, Varaždinu in Zagrebu ne morejo sedaj vzgojiti toliko častnikov, kolikor jih je potrebnih. Zato izraža svojo toplo zahvalo vsem hrvaškim zaveznikom, da so prevzeli skrb za strokovno izobrazbo bodočih hrvaških oficirjev. Po Poglaviteljevi nagovoru je bil pred njim mimohod novih hrvaških oficirjev in podoficirjev, nakar je Poglavitelj na čelu vseh teh edinic korakal tudi sam po zagrebških ulicah, kjer ga je občinstvo navdušeno pozdravljalo.

Imenovanje voditelje ženskih ustaških organizacij. Za voditeljico ženskih ustaških organizacij je imenoval Poglavitelj profesorico Ireno Javor.

Zasejanje površine v iloškem okraju. Zagrebško časopisje poroča, da so letos kmetje v okraju Ilok zasejali pšenice na površini 12.731 jutrov, ječmena, rži in ostalih jesenskih posevkov pa na površini 300 jutrov. Od pomladanskih posevkov je posejane samo kornuze na površini 16.950 jutrov.

Razdeljevanje hrane v pasivne kraje. Uprava hrvaškega monopola je v zadnjem času poslala v ljubuški in mostarski okraj 25 vagonov ječmena, 9 vagonov kornuze in 70 vagonov krompirja ter je te količine razdelila med potrebne sadilce tobaka.

Iz Srbije

Nadaljnji vpoklici obveznikov delovne službe. V Beogradu so v vseh ostalih srbskih mestih in krajih so te dni nalepili velike lepake, s katerimi vodstvo srbske obvezne delovne službe odreja nabore za letnike 1903 do 1907. Naborni komisiji se morajo določenega dne predstaviti brezposelnosti vsi moški omenjenih letnikov. Izvzeti niso ne državni, ne samopopravni uradniki. Obvezna delovna služba za te letnike je določena na mesec dni, ki ga bodo vsi potrjeni in vpoklicani obvezniki odslužili v Srbiji. Poziv za vpoklic v delovno službo zaključuje z opozorilo, da bo vodstvo delovne službe vse tiste, ki se ne bi odzvali vpoklicu na odsluženje določenega roka, poslalo na obvezno delo v kraje izven Srbije. Če jih pa ne bi moglo dobiti, bo vodstvo delovne službe smatralo družine pobežlih obveznikov za talce tako dolgo, dokler se obvezniki sami ne bodo prijavili oblastem.

Šmarnične pobožnosti v Srbiji. V vseh srbskih krajih, kjer so slovenske kolonije, so bile meseca maja šmarnične pobožnosti, ki so jih ljudje zelo radi obiskovali. Pred sliko Marije Pomagaj so verniki molili rožni venec, litanije in prepevali Marijine pesmi ter jo prisrčno prosili, da bi uslišala njihove prošnje in želje.

Drobna ljubljanska kronika

Stolna kongregacija za gospe vabi svoje članice, da se udeležijo skupne sv. maše v stolnici v torek, 22. t. m. ob 7 pri oltarju Marije pomočnice.

Nedelja — dan za nabiranje borovnic. Predzadnja junjska nedelja, ko je vročina začela primerno poudarjati, je bila dobrodošla vsem nabiralcem in nabiralkam borovnic. Letos je letina za ta grozdni sadež izredno dobra. Borovnice so posebno dobro obrodile pod zdravimi borovnimi drevesi. Golovce in Rožnik sta v nedeljo popoldne sprejemala kar cele skupine ljudi, ki so prihajali s kosarimi in lončki v rokah ter so ostajali v senčnatih gozdovih tja do večera. Nekateri so nabirali kar do 20 in več litrov borovnic. Rodki pa so bili, ki so imeli to srečo, da so staknili kakšna jurčka in lislečke. V ponedeljek je bil prostor za gozdne sadeže prav tako natrpan s prodajalkami borovnic, kakor je bilo to v soboto. Maksimalna cena za borovnice je sedaj določena na 250 lire liter. Na trgu je bilo tudi nekaj lisčič in jurčkov. Trg pa je bil včeraj zelo zapolnjen s lepimi in zdravimi šeknjami, ki jih je prišlo v Ljubljano do 2 vagonov. Vsakdo si je lahko privoščil dobrih česnov.

Uspeh razstave Bruna Vavpotiča. V nedeljo se je zaključila umetniška razstava akvarelov Bruna Vavpotiča v Ohrsnelovi galeriji na Cesti Arlele Rea. Ta razstava je v dobrih dveh tednih trajanja vzbudila med občinstvom mnogo zanimanja, kar zlasti dokazuje veliko število prodanih del. Interesanti so se zanimali tako za ljubljanske mo-

tive, kakor tudi za podeželske krajine. To je dokaz, da sta prodila na vsi strani tako Bruno Vavpotič kot umetnik in akvarel kot polnovredna in enakovredna slikarska tehnika, ki v gotovih ozirih čaka prekasa ogle, zlasti v podajanju fines tonov in arhitekture. Zadnji dan je bila razstava deležna še posebno velikega občinstva, ki se je ponovno prepričevalo o veliki kakovosti razstavljenih del. Bruno Vavpotič je doseženemu uspehu toplo čestitalo!

Tretja sklepna produkcija Glasbene akademije se bo vršila v petek, 25. junija, ob 19 v veliki uniojski dvorani. Samostojen večer prireditelja učenci naših priznanih glasbenih pedagogov, rektorja J. Betetta in J. Slajsa, in sleer Stritar Nada, mnogo obetajoča koloraturka in sopranistka (I. I. GA), la občinstvo je dobro znana violinistka Stanislava Jelka (II. I. GA). Prodaja sporedov knjižarni Glasbene matice (3 lire, za dijake 1 lir).

Ponesrečenel v Ljubljani. Vladimir Zrimšek, 5-letni uradnikov sin, je s arpom kosil travo za zajeke. Hudo se je pri kosnji urezal v desno noko. — V levo roko se je ureskal 18-letni dijak Boris Boškin, stanujoč na Rudniku. — Ferjan Jakob, 72-letni hlapec, je padel in si zlomil desno roko.

M. Šušteršič: »Moja pomlad«

Ljubljana, 21. junija. Slikar umetnik Miloš Šušteršič se je pred dobrim pol letom v naši javnosti prav lepo

uvredel, ko je razstavil v Ohrsnelovi galeriji zbirko svojih umetnin. To je oči, pod naslovom »Dolenjska vasa«. Umetniški uspeh, ki ga je tedaj dosegel, je bil nedvomno, prav tako pa je vzbudil veliko zanimanje med občinstvom, ki mu je odkupilo znatno število umetnin. Tedanji uspeh je Miloša Šušteršiča opogumil k nadaljnjemu delu in tako sedaj razstavlja vnovič. Pod naslovom »Moja pomlad« je otvoril v umetniškem salonu g. Antona Kosa v preloži nebotičnika zbirko svojih najnovejših del, 35 no študijskih. Dasi je bila razstava odprta šele v soboto, je že vzbudila med občinstvom veliko zanimanje, zakaj pred izložbo se ustavlja stalno krog obdivovalcev, ki izražajo umetniku svoje priznanje.

Miloš Šušteršič je nedvomno zelo nadarjen učenec naših impresionistov, zlasti se pozna vpliv J. M. W. Turnera, čeprav polaga mnogo večjo važnost na razumljost barve, kakor na svetlobo. Slikar je sedaj razstavljen slike delu letos od meseca marca do maja, največ v okolici Velikih Lašč, pa tudi drugod na Dolenjskem. Šušteršič ljubi neki težki ton v podajanju svojih impresij, kar se njegovemu občinstvu izvrstno poda. Konture dreves in predmetov so dovolj jasne, vendar linije ne motijo občutja barve. Njegov koncept je dovolj širok in obsežen ter je tudi zmogel dovolj jasno podajati vso teko prostora. Je nekaj mračnega in težkega v teh impresijah, vendar Šušteršič je po naravi pesimist. Na svoj način Šušteršič tudi idealizira naravo ter zavestno neke bliži čisti naturalist. Ze zaradi tega učinkujejo njegove slike precej dekorativno. Na vsak način dokazuje Šušteršič z avtoritativno pripravo našo gledalstvo.

Srbija, dve leti zasedena po Nemcih

Beograd, v juniju. — Vlak brzi čez savski most hitreje, kot je brzel lani. In vselej se dozdeva, da je pospešil svojo brzino, saj je postal most od leta 1941 bolj trden in trajnejši. Na oni strani zapelje spet na pravi kolodvor, namesto med ožgane zidove, ki so bili ostali po vojni. Tudi na poti s kolodvora v mesto in pri hoji po mestu lahko opaziš, kakor vselej, kadar se spet pripelješ semkaj, kako je mesto napredovalo. Hiše so popravljene, podrtine odpeljane. Veliki trg okrog spomenika, kjer so bile porušene štiri hiše, si že zdaj lahko predstavljamo kot lepo središče mesta. Podoba mesta je postala normalna. Ulice so polne ljudi, hitečih za svojimi opravili, človek je v mestu, ki se mirno briga za svoje delo in ki nudi svojim prebivalcem v manjšem obsegu tudi spremembe in zabavo. Na trgu vidiš mnogo zelenjave, ki je razmeroma poceni, saj se je vrtnarstvo v mestu in okolici v novejšem času jako razvilo. Večerna policijska ura je bila že večkrat podaljšana, zdaj je šele po deveti uri zvečer prepovedan promet po cestah. Čeprav ni nastalo kdovekaj novih poslopij, vendar se je že marsikaj storilo in mesto ima spet svoje lice.

Novi podneti

To je zdaj prestolnica Srbije s srbsko vlado generala Nedića in z nemškimi zasedbenimi, gospodarskimi in zveznimi oblastmi. Nemška zasedbena oblast drži to pokrajino, oprta na last-

ne in bolgarske čete, močno v rokah. So pa tudi uvideni Srbi, ki so zbrani okrog generala Nedića in ki so že sprevideli, da je treba napeti vse moči in složno delati v blagor domovine in da zasedba prav za prav ni nobena nesreča za Srbijo. Prišlo so drugačne mere časa, ki jih prej tu niso poznali, pojavili so se gospodarski viri pomoči tako naglo, ki si jih časih čakal dalj časa. Mnogo tega, kar je vojna naredila škode, je že popravljeno, zlasti z udejstvovanjem Todtove organizacije, ki ima v Beogradu svojo centralo za velik del jugovzhoda. Na mestu podrtih mostov so nastali novi, ki jih trajno stražijo sprichi kakih poskusnih atentatov s strani nepoučenih. Ceste so nove ali izboljšane. Železniške proge so dobile nove tračnice, stari rudniki so obnovljeni in odprli so tudi nekaj novih, hudournike so uredili in osušili barja.

Hladnokrvnost 'Ljubljane' je bila kronana z uspehom

Dvoje nogometnih moštev dobrega imena je vabilo večeraj k prvenstveni nogometni tekmi — Ljubljana in Hermes. Oba kluba imata lepo število pristašev, ostanjata se na dobro športno tradicijo, po vrhu pa imata najbolj urejeni igrišči v Ljubljani. Pričakovani smo torej zanimivo športno srečanje. Tako je prišlo na igrišče okrog 1300 gledalcev. Večina jih je računala z zmago Ljubljane, zakaj v letošnjem prvenstvenem tekmovalstvu so belozeleni dobili doslej vse tekme, vendar ni bilo izključeno, da se bo vsaj enkrat obrnila sreča na stran naprotnika. Reči pa moramo, da z igrjo, kakršno smo gledali večeraj, nismo bili zadovoljni. Zakaj in kako, bomo povedali v naslednjem.

Ljubljana : Hermes 7:1 (1:0)

Lahko bi govorili o visoki zmagi Ljubljane, dejansko pa ni bila igra enajstoričnega belozelenih tokrat niti tako prikupna kakor običajno; lahko bi pisali tudi o hudem porazu Železničarjev, toda ne gre za to. Pri nogometu je vselej tako, da mora nekdo dobiti in nekdo zgubiti, ni pa vseeno, kako se to zgodi. To, kar je resnega gledalec večeraj najbolj videl v očeh, so bili izpad nediscipliniranih igralcev, kakršnih pač ne bi pričakovali, če gre za srečanje med dvema moštvoma z lepo športno tradicijo.

O igri sami na kratko naslednje: Precej časa se je izgubljala v borbi za žogo. Prve ure sta bili moštvi enakovredni. Napadalna vrsta Ljubljane je sicer pridno snovala, vendar ni imela pri posameznih potezih posebne sreče, razen tega pa je bila ves čas obramba Hermežanov zelo požrivovalna. Lah je igral v prvem polčasu na krilu, kar je slabilo udarno moč belozelenih. Oba vratarja sta bila nekajkrat resno zanesena, toda poteklo je 39 minut, preden je prišlo do prvega gola. Lah je streljal precizno z levega krila, Kroupa je prestrgel, in tako je Ljubljana po dolgovremem, toda borbenem valovanju igre s polja v polje prevzela vodstvo z 0:1. Če bi bil izid prvega polčasa neodločen, ne bi bilo nobene krivice. To je vsekakor ugotovitev, ki govori v prid Hermežanov.

Po odmoru je bilo na strani Ljubljane sonce, na strani Hermežanov pa veter. Sledeji so se kajpada trudili, da bi dosegli kak viden uspeh, vendar je bilo kazno, da je začela napadalna vrsta popuščati. V 9. minuti je nastala pred vrati Hermežanov nevarna gneča in Hacler je povišal razliko na 2:0. Zdaj je vedno bolj prihajala do veljave tehnična premoč Lahove

Rane, prizadete po vojni, se celijo

Vse to so investicije, ki bodo ostale v deželi in povišale njeno narodno glavnico. Pokazale so Srbom, da ni treba, da bi bila njih mala dežela ubožna. Od srede leta 1942 do teh dni je v Srbiji na novo oživelo 73 tvarnic, a 40 jih še čaka, da jih montirajo. Število raznih delavnic je naraslo na 36.000. Kmetje so posejali svoje njive, budno pazijo nanje in bi radi v miru spravili pridelke. Nič se ne zanimajo za vabljuje klice iz Londona in Moskve. V Srbiji je letos obdelanega več polja, kot ga je bilo sploh kdaj. In letina bo dobra, kakor tudi drugod po južnovzhodnih evropskih predelih.

Za zdaj je Srbija v znamenju vojne, ki jo v imenu Evrope vodijo Nemčija, Italija in njene zavezniki. Te dve leti zasedbe sta dokazali, da je Srbija dežela, ki ima toliko življenjske, gospodarske in politične sile, da lahko mirno gleda v bodočnost, a za to bodočnost so nemške zasedbene oblasti mnogo storile.

Kmalu je bila princeska Marjetica v gozdu. Še malo, nekaj dreves, si je govorila in pred mano bo stal grad, kristalni grad

tako bogat, da se bo zlato sipalo skozi vrata, kraljevska krona mi bo sama padla na glavo — kraljica bom. A drevesa so se vrstila za drevesi, gradu pa ni bilo. Naenkrat zaslisi nad svojo glavo slabotno čivkanje.

»Ptica,« krične princeska. Hudobna kriji kar zavre v sru, ker nič na svetu ni bolj sovražila od malih ptičic pevk. Splezala je na drevo in je kmalu zagledala gnezdo ptičice.

svarilo vsem tistim, kaj se ne morejo navaditi na spoštovanje športnih predpisov.

Po večerajšnjem srečanju nudi razpredelnica I. razreda naslednjo sliko:

Ljubljana	5	5	0	0	29:6	10
Hermes	5	3	0	2	9:12	6
Mars	4	1	0	3	7:16	2
Tobačna	4	0	0	4	3:14	0

Ljubljana je torej dobila doslej vseh pet tekem. Njena premoč je izražena zlasti v številu golov: zabil jih je 29, prejela pa samo 6.

Mladika : Vič 3:2 (3:0)

V II. razredu ljubljanskega nogometnega prvenstva so se spogledali večeraj Mladikarji in Vičani, prvi in zadnji z razpredelnice. Reči pa moramo, da so Vičani večeraj bolj ugajali kot doslej in so le tesno podlegli. Odločila je usodna 11-metrovka. Sodil je g. Jenko. Tako je zdaj v II. razredu naslednji vrstni red:

Mladika	5	4	1	0	18:9	9
Zabjak	4	2	2	2	13:6	5
Korotan	4	2	0	2	9:9	4
Vič	5	0	0	5	6:22	0

Ostali nogometni izidi doma: Mladika rez.: Mars rez. 4:1, Hermes rez.: Zabjak rez. 2:2, Vič ml.: Mladika ml. 3:1, Hermes ml.: Tobačna ml. 2:0, Ljubljana ml.: Zabjak ml. 6:0.

Danska: Švedska 3:2. V Kopenhagenu je bila večeraj meddržavna nogometna tekma med Švedi in Danci, katero je gledalo 36.000 oseb. Zmagali so Danci in odpravili Švede s 3:2.

Človek, ki požira svetilni plin

V nekem berlinskem varietetu je vzbujal te dni veliko začudenje in občudovanje artist in čarodej Omicron, ki mu e uspelo, da je požrl 20 do 25 l svetilnega plina in je z njim čez kakih 20 minut začel goriti kot plinska svetilka.

Omenjeni artist se je za ta svoj uspeh vadil celih 6 let. Vsako jutro popije po 8 litrov mleka, da si tako pripravi želodec za sprejemanje svetilnega plina. Nato je samo po enkrat na dan, in sicer opoldne, tako da ima zvečer za predstavo prazen želodec.

V istem zabavišču v Berlinu je nastopal nedavno neki drug artist, ki je pa požrl ducat živih žab in je koj nato pojedel juho, meso s prikuho in še sadije in izpil steklenico vina. Čez pol ure nato je bruhal iz sebe žabe, ki so bile vse žive.

Nekateri berlinski zdravniki so se zanimali za ta dva artista in so jima preiskali želodec. Soglasno so dognali, da ima sleherni popolnoma nenormalen želodec.

Morda še ne veš...

...da bi moglo srce v 70 letih svojega delovanja napolniti z 2 in pol milijona hektolitrov krvi, kolikor jo preteče v teh letih skozi srce, brodovje sestojče iz 25 tankovskih ladij ali ogromen vlak z 12.500 vagoni?

...da je pred letom umrl dr. H. Schütz iz Frankfurta ob Mainu govoril 200 jezikov in je imel v svoji knjižnici nad 15.000 raznih besednjakov in slovnice?

...da je precej ljudi na svetu, ki se ne morejo jokati, ker njih žleze za solzenje ne delujejo?

...da je tako zvano trajno kodranje las staro že 3000 let in je bilo v navadi že na dvoru kraljice iz Sabe?

Umrli nam je v visoki starosti 86 let, naša gospa

Antonija Bahovec vdova Jančar, roj. Potočnik

Blagopokojno smo pokopali v ponedeljek, dne 21. junija 1943, iz kapelice sv. Frančiška na Žalah k Sv. Križu. Sveta maša zadušnica bo brana v sredo, 23. junija 1943, ob 7 v župnijski cerkvi Sv. Jakoba.

Ljubljana, dne 22. junija 1943.

Zalujoča rodbina Josip Bahovec

V vsako hišo »SLOVENCA«

Z žalostnim srcem sporočamo, da nas je za vedno pustila naša ljubljena botra, gospa

Rozina Hansl roj. Kreissl

vdova višjega arzenalskega mojstra

21. junija 1943, po dolgem, težkem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere. — Blago pokojnico bomo pokopali v torek, dne 22. junija 1943, ob 5 popoldne iz kapele sv. Andreja na Žalah k Sv. Križu.

Ljubljana, 21. junija 1943.

Zalujoči ostali

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

»Oddahnite se, mati!« je rekla in jo posadila na klop. V tem trenutku je bilo brhko dekletu staremu Andražu že kar všeč. Pozabil je poslušati Vorino, gledal je samo Majdo, v njena žareča lica in na roke, ki so spretno zložile krožnike in jih odnesle.

Matevž ni več zdržal pri mizi. Vstal je, jo odkuril za dekletom in jo zalotil v kuhinji, ko se je pogovarjala z Zofijo. Prijel je dekletu za roke in ga vodil na dvorišče.

»Vsi te morajo spoznati pri nas, vsi te morajo ljubiti od današnjega dne naprej; vsi od očeta do hlapca, od Bietre do Peruna, od drevja do zemlje. — Perun, obnašaj se vendar spoštljivo, da ne boš delal slabega vtisa!« je krotil velikega psa, ki se je zaletaval v dekleta.

»Tine, pridi bliže! To je Tine, naš žgarec, ji je dejal, ko ga je poklical. »Fant od fare!« je pristavil, »ki samo žaganje poduha in ti pove, kakšen les je bil na vrsti.«

Majda mu je dala roko, ta pa se je nerodno poklonil. Potem sta odšla v hlev, kjer ji je povedal imena vseh štirih konjev in štirih krav. Tu sta bila še dva para volov, trije junci in dve telci.

Ko ji je predstavljal Bistro, je go-

voril: »Krotka žival in umna, da je veselje! Ti boš jahala Bistro, jaz pa Zmajca.« Žival jo je prijazno gledala in čakala, da jo bo potrepjala po tilniku. Potem se je še dolgo ozirala za dekletom v zelenem krilu in snežno beli bluzi.

Zavila sta v breg in hitela tako dolgo, da sta prispela do vrha kmetije. Spodaj sta videla samo rdečo streho in vrhove sadnega drevja okrog hiše. »Dovoli, gospodinja, da ti poročam, je začel govoriti Matevž bolj zares kot za šalo: »Tam smo posejali pšenico, spodaj ječmen in rž, tu smo posadili krompir, na to stran so naši gozdovi, pod onim vrhom teče meja.« —

Z iztegnjeno roko ji je kazal obdelana polja — zelene preproge različnih otenkov; iz njih je dihalo mlado, upa polno življenje. Arhitektura njiv se je prilagajala blagemu poboju; nikjer ni bilo ogona, ki bi bodel po obliki ali po barvi motil ubranost.

»Stirje rodovi so obračali to zemljo, in greh bi bil, če bi ji obrnil hrbet, je dejal počasi in premišljeno. »Z nama se bo začel peti rod, z najinimi otroki šesti.«

Majda se mu je vrgla okrog vratu in mu šepetala, kako rada bi ostala

pri njem ves teden, da bi jo povedel na Rogljo in na Klopni vrh. Potem sta govorila čisto tiho in se pogovarjala o sreči, ki ju čaka. Za kosato jablano sta se še enkrat poljubila; nato sta prišla nazaj in si ogledovala vrt.

V zgornjem kotu ob hiši je bil alpinet z rdečkastim vresjem, z rumenimi avrikeljmi in z drugimi planinskimi cvetkami, ki sta jih prinesla Matevž in Andrej z Ojstrice. Nekaj korakov naprej je ležala zidana topla greda, pod njo pa skrbno poravnane lehe z mlado solato in z nežnimi sadikami.

»Tu te čaka tvoja gospodinjska visoka šola. Glej, tamle bova izpeljala studenček, ki bo tekkel skozi vrt; v sredini bova postavila ribnik, pozneje pa brodišče za petero otrok.«

»Samo petero! Nekoč si dejal, da bi rad imel desetero Andražičev!«

»Seveda, desetero, kadar bo čas za to; tedaj bova brodišče razširila!«

Prst mu je dala na usta, zakaj preglasno je govoril, zgoraj pa so bila okna odprta. Matevž je izkoristil bližino ter vzel dekletu v naročje. Hotela se mu je iztrgati, fant pa je ni izpuštil; potem se je samo še na glas smejala in kazala belo zobovje.

»Hej, mati, dar božji, da bi ga posadil sredi vrta in mu z zlahtnim vinom zalival korenine!« je vzkliknil, ko je zagledal mater pri oknu. »Glejte Majdo, glejte mojo Majdico, novo pesem domačije!«

Potem je zaplesal z dekletom v naročju ter prepeval:

Ko pomlad se bliža, svoj vrtec gradim in orjem in sejem in trte sadim. Poleti prav urno se sukam s kosom in žito požanjem, pa ajdo, prosto. V jeseni gozdarim, otavo kosim, pšenico omlatim in grozdje mastim. Pozimi počivam, kmet truden je vsak, orodje popravljam in puham tobak.

Ves zasoplen je priplesal do lipe, kjer je posadil ljubljeno dekletu na klop. Matevžu je udarila kri v lice in srce mu je živahno utripalo.

Vorina in Andraž sta se pogovarjala med tem o poslovnih zadevah poroke.

Precej dolgo sta oklevala, preden sta se lotila kočljivih vprašanj. Ne bi mogli reči, da ni bila Vorini kmetija všeč, toda skrbelo ga je zaradi Majde. Zdaj je, kar je, je menil in načel poslovne zadeve.

In tudi ne bi mogli reči, da Andražu bodoča snaha ni bila prikupna. Nasprotno, prav dobro je opazil njeno brhkost in lepoto, toda ni si bil mogel prav predstavljati kot gospodinjo Andraževine. V takem razpoloženju je bilo dobro, da je bila na mizi dobra pičaja, ki je s svojo bodrilno močjo pripomogla preko klancev skrbri in predsodkov.

»Domačijo bom pripisal sinu, z materjo pa mu bova stala ob strani, dokler bova mogla.« Tako je dejal Andraž; Vorina je obljubil lepo doto, petkrat večjo od vsote, ki jo je potrošil za preureditev hiše in za napeljavo

vodovoda. Andraž ga je zdaj bolj zadovoljno poslušal in mu vedno iznova nalival prazno čašo. Stregel mu je, kakor se spodobi ljubemu prijatelju.

Obema je odleglo, ko sta končala. Andraž ni bil več v zadregi in tudi ni več izbral izrazov, govoril je zdaj tekoče, kakor da bi sedel pri mizi s svojo Marijo.

Mlada dva sta se vsa vesela in razposajena vrnila v hišo.

Mati je strmela v svojega sina in je imela tudi razloga za to. Odkar je prodajal sveče pod nosom in jih je dobival tudi z leskovo palico po zadnjici, če je bilo potrebno, ga še ni videla tako razposajenega. Ah, kako ji je dobro storilo, ko ga je videla tako veselega!

Ko so bili spet vsi skupaj zbrani in sta si Matevž in Majda mašila usta s sladko orehovo potico, je spregovoril Vorina:

»Če se ne motim, se mlada dva še vedno dobro razumeta, čeprav smo odlašali s poroko. Krivdo za to prevzemam na sebe. In jo bomo še odlašali — do konca živete. To je rok, ki ga je postavil moj novi, ljubi prijatelj Andraž. Kaj pravita vidva?«

»Prigovarjal bom pšenici, da bo hitreje zorela,« se je odrezal Matevž.

»To pa že ne, sin, vse o pravem času!« se je smejal oče.

Mlada dva sta se toplo spogledala. Čutila sta, da so premagala zadnje ovire in da ni več tako daloč čas, ko bosta za vedno drug pri drugem.

Zakaj imajo kače viličast jezik in zakaj tako sikajo z njim

Monakovski prirodopisec dr. Kahmann je posvetil svojo posebno pozornost kačjemu jeziku oziroma jeziku plazilcev sploh. Prišel je do zaključka, da imajo te živali zato viličast jezik, ker jim služi kot pomožni ud za voh. V tem je tudi razlog, zakaj kače in kuščarice tako pogosto in tako naglo migajo z jezikom in stre-sajo tanka in ostra njegova konca. Te živali imajo zelo slabo razvit čut za vohanje. Zvonja-jo lahko samo duh v svojem lastnem žrelu. S tem da kača tako naglo otepa s svojim jezič-kom naokrog, hoče doseči le to, da bi duh, ki ga ima kakšna stvar v njeni bližini, sprivabil v žrelo in ga mogla občutiti, zakaj zanj je — kakor rečeno, občutljivo le njeno žrelo.

Drobne zanimivosti

Na svetu je zdaj 448 ognjenikov, ki še vedno delujejo in jih še ne smemo prištevati med ugasle. Zanimivo je, da jih je od teh kar 352 na območju Tibeta morja.

Ribiški kongres so imeli pred nedavnim v Passau-u v Nemčiji. Iz poročila, ki ga je po-dala neka vplivna osebnost, je razvidno, da nemška ribja industrija razpolaga danes s pri-bližno 660.000 ha jezer, 540.000 ha rek, 95.000 ha ribnikov ter 402.000 ha močvirij. Lansko leto je bilo za ribištvo zelo ugodno, pravi poročilo iz Münchena.

12,5% celotne obdelane zemlje na Madžar-skem je letos namenjene za gojitev tobaka. Madžarski finančni minister je izdal odlok, da morajo madžarski saditelji tobaka letos posve-titi tej kmetijski panogi vsaj toliko pozornosti ko lansko leto.

Sportni drobci

O hrvatskem nogometnem prvaku Concor-diji čitamo, da je nastopil o binkošnih v Sofiji proti Lewskemu in dosegel neodločen izid 1:1.

800 m v 1:53,6 min. Prav dobre izide so do-segli na večerni lakoatletski prireditvi v Kopen-hagenu. Največ zanimanja je bilo za dvoboj v teku na 800 m med Sørensenom in Bergstenom. Po tež-ki borbi je postavil Sørensen odlično znamko 1:53,6 in s tem znižal letošnji najboljši evropski rezultat v teku na 800 m za 3,2 sek.

Madžarski nogometaši so gostovali preteklo nedeljo v Sofiji in nastopili v meddržavni tekmi proti bolgarskemu predstavništvu. Gostje so prevladovali na zelenem polju in so že v prvem polčasu dosegli vodstvo s 3:0. Časopisna poročila hvalijo zlasti igro napadalne vrste. Končni izid je bil 4:2 za Madžare.

Letos je že prišlo nekako v navado, da po-ročamo o najboljših lakoatletskih izidih teko-če sezone. Ne primerjamo jih več toliko s sve-tovnimi rekordi, pač pa se zadovoljimo s tem, da pišemo ali beremo o doslej najboljših izidih, pri tem pa mislimo na tekoče leto. Tako po-ročajo zdaj iz Finske o dveh »najboljših« izidih. Simola je namreč skočil v daljino 7,40 m. Sar-kama pa je pretekel 5000 m v 8 min 31,3 sek. Fince je torej trenutno za 2,7 sek. hitrejši od Beviacque.

KINO MATICA 22-41

ALIDA VALI v svojem najnovejšem filmu
»Nocoj nič novega«
Tragedija deklice, ki je zašla na stranpoti.
Življenje v dekliški poboljševalnici —
Solgralci: Carlo Ninchi, Antonio Gandusio.
PREDSTAVE ob 15, 17 in ob 19.15!

KINO SLOGA 27-34

Največjo senzacijo tvori pač
v Veneziji nagradni film
»Abuna Messias«
Abešinja, nje običaji, guženstvo in verski
boji. — V glavni vlogi: Camillo Pilotto, Ma-
rio Ferrari, Enrico Glori in tisoči domačinov.
Film posnet na abesinskih tleh.
PREDSTAVE ob 14, 15.30, 17.40 in ob 19.30.

KINO UNION 22-21

Dvoje ljubezniv znamenitega skladatelja.
V. Bellinija prikazuje film
»Nestanovitno srce«
V glavnih vlogah: Germana Paolieri, Lu-
sellia Beghi, Roberto Villa, Osvaldo Valenti
PREDSTAVE:
ob delavnikih: 15.30, 17.30 in 19.30; ob ne-
deljah in praznikih: 10.30, 15.30, 17.30, 19.30

Dolina molka

J. Oliver Curwood 14

Šele sedaj ko je bilo že prepozno, so mu prišla na misel vprašanja, ki bi ji jih logično moral postaviti, kot na primer: kdo je ona, zakaj je prišla v Athabasca Landing, razlogi, iz katerih se je zanimala za MacTriggerja, skrivnostna zve-za, ki mora obstajati med njo in nadzornikom Kedstijem. Predvsem pa bi jo bil moral vprašati, zakaj je prišla obiskat človeka, o katerem ve, da je na smrtni postelji. Ni mu preostalo drugega kot to, da se je tolažil z mislijo, da bi se mu posrečilo izvedeti od nje vse, če bi ona ne odšla tako hitro, ko na tega niti najmanj ni pričakoval.

Med ostalimi spomini, ki jih je imel po ne-navadnem obisku, mu je vedno prihajalo na mi-sel njeno vprašanje: »Kaj pa, če ne boste umrli? Kaj boste storili?« Spoznal je, kako zelo je bila Marette — morda celo nezavedno — spretna; kajti prav gotovo ga je zapustila tako nenadno zato, ker je slutila neko nevarnost. Gotovo je bilo več stvari, ki jih ona ne bi hotela pojasniti in zaradi katerih se je bala, da jo bo po njih izpraševal; odkrito vprašanje po dejstvu, da je bila skrivna v Kedstijevi koči, je bilo zanj opozorilo, naj bo previdna. Dalje: ali jo je morda sam Ked-sty poslal k njemu iz razloga, ki ga Kent ni mogel vedeti? Kajti če je ona prišla h Kentu zaradi MacTriggerja, bi nikakor na opustila pri-liko, da se mu zahvali, bi ne bila tako ljubko-ravnodušna in tako prikupno mirna sprlo gro-zeče smrtno nevarnosti, v kateri je Kent ves čas bil in je še sedaj. Nasprotno, logično bi bilo, če bi pokazala več zanimanja za njegov položaj. Na-mesto največjega priznanja, ki bi mu ga izrekla in pokazala — če odštejemo poljub — so bile njene zadnje besede: »Imeniten lažnivec!«

Zakaj mu torej nihče ni hotel verjeti? Zakaj ga je ta skrivnostna mladenka, ki je še nikoli prej ni videl, tako vlnudno obdolžila, da je lažni-vec, ker je vztrajno trdil, da je on ubil Johna Barkleyja? Zdi se, da bi moral vsak ubijalec nositi na čelu posebno znamenje svoje krivde. Če je res bilo tako, potem on še nikoli ni tega opa-zil, kajti mnogi zločinci, ki jih je on aretirал, so imeli videz poštenih in neomadeževanih ljudi. Takšen je bil na primer Horrigan, ki je Kenta s svojo ljubeznivostjo sedem dobrih tednov spravi-ljal v dobro voljo, dokler ga niso odpeljali pod vislice. Takšni so bili tudi že MacTab, »Crna ži-val« — ljubezniv potepuh, Le Beau — gentle-manski ropar, ki je napadal pošne vozove, in še mnogi drugi, ki se jih je že dobro spominjal. Teh ni nihče — kljub njihovi zunanosti — dolžil, da so lažnivi, ko so končno priznali svoje prestopke in zločine. Njega pa, človeka, ki mu je bila usojena smrt, je nazvala »lažnivec« — ženska, ki ga še niti poznala ni. Nazvala ga je tako kljub temu, da je njegov sledeč popolnoma jasen in da je v svoji izpovedi povedal vse okoliščine: celo zapi-snik, v katerem je bila zapisana njegova izjava, je voljno podpisal. Res čudno in smešno, zelo smešno!

Ko je prišel Mercer in prinesel zajtrk, se je šele Kent spomnil, da je že ves čas lačen, odkar se je prebudil, ko mu je Cardigan pritiskal ste-toskop na prsi. Mercer ga je zabaval s svojim rdečim angleškim obrazom; šele pred kratkim je bil prišel iz svoje domovine in nikdar, ko je pri-šel v sobo, se mu ni posrečilo prikriti posebnega izraza, ki ga je imel, ko se je približal postelji človeka, ki bo moral oditi pod vislice. Mercer je vedel, da prinaša hrano in streže bolniku, ki bo nedvomno umrl, če bi pa ne umrl, bo moral na-stopiti smrtno kazen na vislicah. Ko je bil Mercer ob Kentovi postelji, je imel občutek, da je v bli-žini živega mrtveca. Šešoma se je Kent Mercerja navadil in ga je opazoval kot neke vrste baro-meter, ki mu je kazal skrivne Cardiganove misli o bolniku. Pred Cardiganom ni o tem omenil ni-

česar in je svoje opazovanje, ki ga je v nekem smislu zanimalo, ohranil zase.

To jutro je bil Mercerjev obraz — kolikor je mogel Kent opaziti — manj rdeč in oči bolj jas-ne, toda bil je tako zelo raztresen, da bi skoro natresel na kuhana jajca sladkor namesto soli.

Kent ga je komaj še pravočasno in smeje se opozoril na napako.

»Mercer, jajca boste mogli sladkati pozneje, ko bom umrl,« — je rekel — »toda dokler bom živ, se bom zadovoljil s skromno soljo. Veste, danes se mi zdite tako čudni. Ali ste mi morda prinesli zadnji zajtrk?«

»Upam, da ne, gospod; upam, da ne« — je takoj odgovoril Mercer. — »Nasprotno, upam, da boste živeli.«

»Hvala. Kje je Cardigan?«

»Nadzornik je poslal ponj; mislim torej, da je šel h Kedstiju. — Ali so jajca prav skuhana, gospod?«

»Mercer, prosim vas, pustite danes te neum-nostile — je nepotrežno izbruhnil iz sebe Kent. — Povejte mi rajši kaj takega, kar se tiče mene! Koliko časa imam še?«

Mercer se je nekaj časa obotavljal ter izme-noma rdel in bledel.

»Ne morem vam povedati, gospod. Ne vem: doktor Cardigan mi ni povedal. Mislim, ni-slim... da ne bo dolgo. Doktor je bil davi ves iz sebe in oče Layonne vas utegne vsak čas obis-kati.«

»Najlepša hvala!« — je rekel Kent in z vso mirnostjo začel jesti drugo jajce. — »Ko ste že tu, mi povejte, kaj mislite o tisti gospodični?«

»Prvovrstna, gospod, prvovrstna!«

»To je prava beseda! Prvovrstna! Kakor da gre za blago, ki ga prodaja valški trgovec, toda ta beseda mnogo pomeni! Ali morda slučajno ve-ste, kje stanuje in kako je prišla v Athabasca Landing?«

Zavedal se je, da je vprašanje nespametno ali vsaj nekoristno ter ni pričakoval, da bo iz

Mercerjevega odgovora kaj izvedel, zato je bil za-čuden, ko mu je mladenič odgovoril:

»Slišal sem, ko jo je doktor Cardigan vprašal, ali smemo pričakovati, da nas bo počastila še z drugim obiskom. Odgovorila mu je, da bo nemogoče, ker bo drevi odpotovala z ladjo, če se ne motim, je rekla, da gre v Fort Simpson.«

»V Simpson! Kaj ne poveste!« — je razbur-jeno vzkliknil Kent in popil malo kave. — »Tja je odposlan po službenih opravkih tudi narednik O'Connor!«

»Res, slišal sem, da je tudi Cardigan isto re-kel, toda ona ni odgovorila in je odšla. Ne zame-rite mi, da se kljub vašemu resnemu položaju šalim, toda povem vam, da je doktor Cardigan kakor začaran. Vražje lepo je to dekle, gospod. Mislim, da se je doktor vanjo zagledal!«

»Lepa, kajne, Mercer?«

»Seveda... Presenetljivo lepa, gospod Kent — je pritrdil Mercer in zardel do lasnih korenin. — »Ni težko priznati, da je njena navzočnost v takem kraju prav vse zmedla.«

»Tudi jaz sem vašega mnenja, prijatelj Mer-cer. Prav zares, tudi mene je zmešala. In... po-vejte mi, prijatelj... ali hočete napraviti na smrt bolnemu človeku uslugo, največjo uslugo, za ka-tero je kdaj v svojem življenju prosil?«

»Zelo vesel bom, če bom mogel to storiti, gos-pod.«

»Gre za tole: rad bi vedel, če bo dekle res odpotovalo z ladjo drevi. Ali me boste jutri o tem obvestili, če... če bom še živ?«

»Potrditi se bom, gospod.«

»Zelo dobro. Vidite, Mercer, to je čisto na-vadna kaprica na smrt bolnega človeka; saj me je v nekem smislu tudi sram tega, zato bi želel, da doktor Cardigan ničesar ne ve. Poiščite sta-rega Indianca Moviea, ki stanuje na polju še dalje od žage. Dalje mu deset dolarjev in mu po-vejte, da bo dobil še deset, če se mu posreči izvedeti to kar želim. Naj vas pride obvestiti in naj živi duši ničesar ne črne. Denar vzemite tule, izpod moje blazine!«

Dal 7 al 21 giugno vengono emesse due serie di BUONI DEL TESORO QUINQUENNALI 5 % A PREMI di L. 5 miliardi ciascuna

Interessi e premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 5% dal 15 giugno fino al giorno del versamento; per le sottoscrizioni eseguite dal 7 al 14 giugno vengono invece corrisposti ai sottoscrittori gli interessi 5% dal giorno del versamento fino a tutto il 14 giugno detto.

Le sottoscrizioni vengono eseguite solo in contanti, ma vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 5 miliardi di Buoni concorre annualmente a n. 10 premi per un ammontare complessivo di L. 10.000.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banche — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda Bergamo — Credito Romagnolo Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca dei Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C. Biella — Banca Mutua Popolare Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Co-operativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Banche, Banche, e Banche Popolari, nonché tutti gli Agenti di Cambio rappresentati nella firma dell'atto consortile dagli Istituti e dalla Compagnia Finanziaria sopra menzionati.

Od 7. do 21. junija bosta emitirani dve seriji

5 LETNIH 5 % ZAKLADNIH BONOV s PREMIJAMI vsaka po 5 milijard lir

Obresti in premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: 97 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice poleg 5% obresti od 15. junija do dneva vplačila; za vpisovanja od 7. do 14. junija pripadajo vpisnikom 5% obresti od dneva vplačila do vključno 14. junija.

Vpisovanje se lahko opravi samo v gotovini, toda sprejemajo se kot gotovina kuponi, dopuščeni za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 5 milijard lir Bonov odpade letno 10 premij v skupnem znesku 10.000.000 lir, ki se prebajo vsakih šest mesecev. Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banche — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda Bergamo — Credito Romagnolo Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca dei Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C. Biella — Banca Mutua Popolare Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Co-operativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale Banke, Bančniki, Ljudske Posojilnice kakor tudi vsi menjalnični Agenti, ki so člani zgoraj omenjenih zavodov in družbe »Com-pagnia Finanziaria«.